

ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ У
ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

ЧЕРВЕНЬ 2017

ЦЕЙ ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

ЦЕЙ ПРОЕКТ СПІВФІНАНСУЄТЬСЯ
МІЖНАРОДНИМ ФОНДОМ
«ВІДРОДЖЕННЯ»

ДАНА ПУБЛІКАЦІЯ ВИПУЩЕНА В РАМКАХ ПРОЕКТУ «ЗБІЛЬШЕННЯ ВПЛИВУ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У МОНІТОРИНГУ ТА ПОЛІТИЧНОМУ ДІАЛОЗІ ЩОДО РЕФОРМ В ЕНЕРГЕТИЦІ ТА СУМІЖНИХ
СЕКТОРАХ ВІДПОВІДНО ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ», ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ГО "ДІКІСІ ГРУП" СПІЛЬНО З
РАЦ "СУСПІЛЬСТВО І ДОВКІЛЛЯ", ВГО «ГРОМАДЯНСЬКА МЕРЕЖА ОПОРА», АСОЦІАЦІЄЮ "ЄВРОПЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ
ЕНЕРГЕТИЧНЕ АГЕНСТВО" ТА ГО "ЕНЕРГЕТИЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ"

Ця публікація була створена з допомогою Європейського Союзу та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація «ДІКСІ ГРУП», а також Громадянська мережа «ОПОРА», Всеукраїнська громадська організація «Енергетична Асоціація України», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Асоціація «Європейсько-Українське енергетичне агентство». Зміст цієї публікації не може жодним чином бути сприйнятий як такий, що відображає погляди Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду «Відродження».

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Короткі висновки

Попри певні позитивні зрушення, зафіксовані в **газовій** галузі щодо законодавчого процесу в червні, експерти все ще очікують переламних кроків, здатних суттєво змінити ситуацію та забезпечити конкурентний газовий ринок та енергонезалежність.

В галузі **електроенергетики** протягом місяця не бракувало подій, в тому числі пов'язаних з набуттям чинності закону “Про ринок електроенергії”. Зокрема, триває процес розробки підзаконних актів. Крім того, “Укренерго” та ENTSO-E підписали Угоду про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою Європи. Уряд також працював над питаннями будівництва відпрацьованого ядерного палива та продовження терміну експлуатації деяких ядерних реакторів.

В секторі **енергоефективності** експерти відзначають значний прорив в прийнятті необхідного законодавства. Зокрема, були прийняті закони про Фонд енергоефективності, про комерційний облік комунальних послуг та про енергетичні характеристики будівель. Крім того, були схвалені 4 технічні регламенти з енергетичного маркування побутових приладів. В той же час, експерти наголошують на необхідності продовження роботи над розробкою та прийняттям регулювань, які б імплементували відповідне законодавство.

Підписання Президентом закону “Про оцінку впливу на довкілля” назвали найбільшим успіхом місяця експерти напрямку **довкілля та відновлювані джерела енергії**. Вони звертають увагу на необхідність продовження роботи для імплементації положень закону. Крім того, експерти констатують стриманий інтерес інвесторів до сектору відновлюваних джерел енергії та проектів в ньому, закликаючи до більш активних дій органів державної влади.

Експерти сектору **нафти та нафтопродуктів** відзначають схвалення Правил розробки нафтових і газових родовищ, вдосконалення порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами та пошук роботи з вибору моделі формування й підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів. Разом з тим, вони звертають увагу на зволікання з виконанням низки зобов'язань.

В сфері **бізнес-клімату** експерти фіксують просування роботи над низкою ініціатив, включаючи Енергетичну стратегію, а також ряд проектів законодавчих актів, що стосуються сектору. Крім того, було розроблено Першочерговий план дій з розвитку промисловості, де знайшов своє відображення аспект енергетики.

Найбільш вживані скорочення:

ВАО АЕС - Всесвітня асоціація операторів атомних електростанцій
ВРУ – Верховна Рада України
ГРС – Газорозподільні системи
ГТС – газотранспортна система
ДІЯРУ - Державна інспекція ядерного регулювання України
КзПБ – Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій
КМУ – Кабінет Міністрів України
ТЕЦ – Теплоелектроцентрально
ENTSO-E - Європейська мережа системних операторів з передачі електроенергії
НПА – Нормативно-правові акти
УА – Угода про Асоціацію
ДСП «ЦППРВ» - ДСП «Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами»
ЕСКО – Енергосервісні компанії
ОСББ – Об'єднання співвласників багатоквартирних будівель
ЖКП – Житлово-комунальні послуги

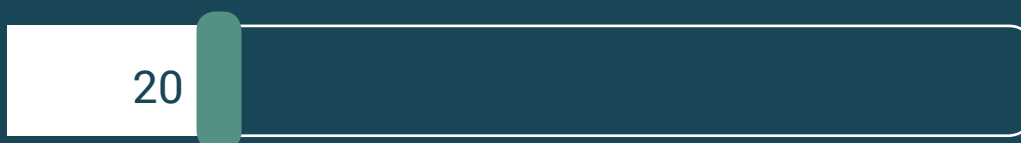
МЕВП – Міністерство енергетики та вугільної промисловості
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ОЕС - Об'єднана енергосистема України
ОСР – Оператор Системи Розподілу
ОСП – Оператор Системи передачі
ПЕК – паливно-енергетичний комплекс
ТЕС – теплова електростанція
ТКЕ – теплокомуненерго
ЮУАЕС – Южно-Українська АЕС
РАЕС – Рівненська АЕС
ЦСВЯП – Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива
ДАЕЕ – Державне агентство з енергозбереження та енергоефективності
ЖБК – Житлово-будівельний кооператив

ПІДСУМОК

0 ----- 100
балів

ГАЗ

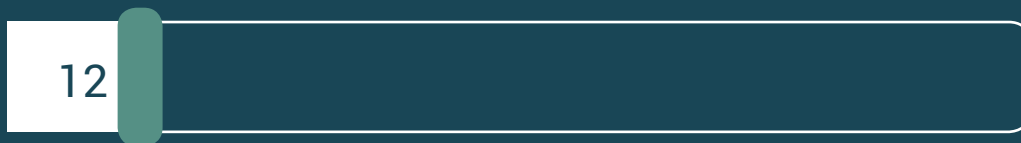
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА ТА ЯДЕРНА БЕЗПЕКА

ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА

НАФТА

БІЗНЕС-КЛІМАТ

Завдяки ухваленню закону про комерційний облік комунальних послуг, до сфери яких належить і газопостачання, наприкінці червня було перервано майже піврічну паузу, протягом якої за газовою тематикою ВРУ не було прийнято жодного закону. Крім того, у червні народні депутати зареєстрували дві нових законодавчих ініціативи.

Тим часом, Кабінет Міністрів презентував законодавцям схвалений варіант оновленої Енергетичної стратегії, затвердив план підготовки до наступного опалювального сезону (2017-2018 років) та план передачі газотранспортних активів новому оператору ГТС. Натомість спостерігається суперечка між "Нафтогазом" та Міненерговугіллям щодо розробки план розвитку та модернізації ГТС.

НКРЕКП продовжила видавати суб'єктам ринку ліцензії нового зразка на постачання та розподіл газу, а також оприлюднила проект постанови про внесення змін до типового договору на зберігання газу.

На наш погляд, реалії цього року – уповільнення законодавчого супроводу перетворень, відставання у реформуванні "Нафтогазу" (через очікування рішень Стокгольмського арбітражу), динаміка просування Росією "Північного потоку-2" (за сприяння певних європейських бізнес-кіл), зволікання з активною державною підтримкою нарощування власного видобутку газу – висувують перед країною питання руба: якщо до кінця року не буде надолужено ці пробіли та зроблено перші кроки у втіленні низки "рятивних" ідей, зокрема реального залучення до управління ГТС європейських партнерів та організації біржової торгівлі (хаба), Україна ризикує втратити вирішальний шанс стати достатньою мірою енергонеалежною державою та одержати розвинутий, по-справжньому конкурентний газовий ринок.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

На останньому тижні пленарних засідань червня нарешті було прийнято закон про загальні правила комерційного обліку комунальних послуг, у тому числі газопостачання (№4901¹), зареєстрований ще влітку 2016 року на виконання зобов'язань України за УА, та спрямований у травні 2017 року на повторне друге читання. У газовій сфері законом регламентовано відповідальність і штрафи за порушення правил газоспоживання та його обліку, а також встановлено порядок і джерела фінансування обслуговування, повірки та ремонту вимірювальних приладів, що використовуються для обліку газу.

Разом з тим, уже 23 червня, тобто наступного дня після ухвалення цього закону, було зареєстровано проект постанови ВРУ (№4901-П²), якою запропоновано скасувати рішення про його прийняття.

У червні депутати зареєстрували два нових законопроекти. Законопроект №6583³ стосується змін до закону "Про ринок природного газу" в царині функціонування газорозподільної системи. Законопроектом запропоновано встановити, що ГРС може перебувати лише в державній або комунальній власності. Відповідно, операторами ГРС можуть бути лише суб'єкти господарювання, 100 % корпоративних прав яких перебуває в державній та/або комунальній власності. У разі прийняття цього закону, передбачено після відповідної інвентаризації ГРС забезпечити викуп тих систем, що належать приватним власникам.

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59553

² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=62124

³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=62018

Законопроект №6547⁴ призначений доповнити положення закону про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу тощо, з метою досягти повної прозорості умов постачання та посилити захист інтересів і прав споживачів. Передусім, передбачено доповнити види інформації, доступ до якої забезпечується споживачам, відомостями про грошові платежі та зобов'язання суб'єктів, що надають послуги (постачають газ), а також отримані ними доходи.

7 червня у комітеті Верховної Ради з питань ПЕК відбулася презентація Міненергугілля схваленого Управляючим комітетом Кабміну⁵ проекту оновленої Енергетичної стратегії України до 2035 року⁶, якою передбачено 3 етапи досягнення стратегічних цілей. Перший етап – реформування енергетичного сектора – заплановано завершити до 2020 року. Презентуючи документ, міністр І. Насалик підкреслив⁷, що одним із пріоритетних завдань стратегії є виконання вимог Третього енергопакета, які Україна впроваджує в межах зобов'язань за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства.

Уряд має бачення, як саме втілювати передбачені стратегією реформи, зокрема як реформувати "Нафтогаз" після одержання рішення Стокгольмського суду та як забезпечити енергетичну безпеку України у газовій сфері до 2020 року, про що надав коментарі віце-прем'єр-міністр В. Кістюн⁸. За його словами, підготовчий етап створення нового, відокремленого від НАКу оператора транспортування газу (вже існуючої та маючої затверджений Кабміном статут юридичної особи – ПАТ "МГУ"⁹) добігає кінця.

Протягом 4-х останніх місяців урядова робоча група напрацювала перелік активів, які "Укртрансгаз" має передати "МГУ", та зробила їх попередній аналіз. План передачі активів одноголосно ухвалено членами Кабміну на засіданні уряду 14 червня 2017 року¹⁰. Цим планом передбачено, що на першому етапі МГУ буде передано й газопроводи, й підземні газосховища – як єдиний технологічний комплекс, а передача вказаних активів на практиці відбудеться після завершення арбітражного провадження у Стокгольмі.

Єврокомісія вважає, що без фактичного відокремлення оператора ГТС від НАКу в Україні неможливий повноцінний ринок газу та закликає пришвидшити "анбандлінг" – цю думку ще раз озвучив представник Єврокомісії Т. Воллерт (Група підтримки України, керівник підгрупи з енергетики) під час виступу на VII Національному експертному форумі, який відбувся в Києві 15 червня¹¹.

З точки зору "Нафтогазу", через затримки з боку уряду (який, як зазначено в повідомленні НАКу¹², "...не лише не завершив виконання плану корпоративного управління нового оператора, але й не розпочав його реалізацію"), не вирішується одне з нагальних завдань менеджменту нового оператора – розробка планів розвитку ГТС, зокрема, її модернізації. Реалізацію цієї стандартної функції газотранспортного оператора європейського зразка, яка наразі не виконується ні "Укртрансгазом", ні "Нафтогазом", можна здійснювати до отримання рішення в Стокгольмі щодо транзитного контракту. У підсумку, як зазначено у прес-релізі компанії¹³, "Нафтогаз" вирішив власноруч забезпечити розроблення плану модернізації української ГТС.

З другого боку, Міненергугілля наполягає¹⁴, що затримки у виконанні урядового плану реформування ГТС відсутні, робоча підгрупа, покликана забезпечити можливість реалізації функцій нового оператора ГТС для "МГУ", своєчасно приймає всі необхідні рішення. Окрім того,

⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61957

⁵ http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=250006624

⁶ <http://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/145757.html>

⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245214747&cat_id=35109

⁸ http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=250085071

⁹ Повна назва – ПАТ "Магістральні газопроводи України"

¹⁰ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245216554&cat_id=35109

¹¹ https://lb.ua/economics/2017/06/15/369126_ukraine_nuzhno_razdelenie_funktsiy.html

¹² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/3672AF2094E036BAC2258148002E5D4D?OpenDocument&year=2017&month=06&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

¹³ Там само

¹⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245218751&cat_id=35109

"...профільним департаментом міністерства вже розроблено довгостроковий план розвитку та модернізації української газотранспортної мережі".

Підтримуючи діяльність "Нафтогазу", у червні Кабмін дозволив компанії залучити 3,5 млрд грн внутрішніх короткострокових кредитів у АБ "Укргазбанк" на закупівлю природного газу та покриття касових розривів (розпорядження №377-р¹⁵). Зі свого боку, ЄБРР визначив перелік європейських постачальників, що братимуть участь у тендерах на закупівлю газу НАКом у 2017-2018 роках за кредитні кошти цього банку¹⁶. Безумовну попередню кваліфікацію одержало 3 компанії: CEZ A.S. (Чехія), ENGIE SA (Франція), PGNiG SA (Польща). Умовно пройшли попередній відбір іще 11 компаній, серед яких Ахро Trading AG (Швейцарія), EDF Trading Ltd (Великобританія), Eni trading & shipping S.p.A (Італія), ін. Як повідомлялося раніше¹⁷, "Нафтогаз" планує здійснювати закупівлі на європейському ринку через дочірню компанію Naftogaz Trading Europe SA (Швейцарія).

Іншою постановою уряд змінив принцип формування складу аукціонного комітету із проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу¹⁸. Зокрема, з його складу виключено представників НАКу, відтепер комітет формуватимуть з представників Мінекономіки та Міненерговугілля. Наголошується, що рішення дасть змогу підвищити об'єктивність діяльності аукціонного комітету.

Тим часом, Мінекономіки оприлюднило проект постанови КМУ¹⁹, якою визначається постійний механізм розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки зі спеціальним режимом використання постачальників газу, на яких покладені спеціальні обов'язки, за спожитий побутовими споживачами та релігійними організаціями природний газ. Як очікують в уряді, це дозволить врегулювати питання розрахунків та стримування заборгованості контрагентів "Нафтогазу".

НКРЕКП продовжила кампанію з переоформлення та надання ліцензій за новими ліцензійними умовами (обумовленими постановою № 201 від 16.02.2017) на постачання та розподіл природного газу (регулятором прийнято майже два десятки відповідних постанов). Зокрема, ліцензію на право постачати газ на внутрішньому ринку України одержала нещодавно створена "Трафігура Юкрейн" – дочірня компанія одного з найбільших світових трейдерів енергоресурсів Trafigura (постанова №773²⁰). До цього слід додати, що у червні на внутрішньому ринку України вирішив торгувати новий черговий міжнародний трейдер – компанія MET Holding AG швейцарського походження²¹. За повідомленнями ЗМІ²², для операцій з природним газом в Україні зареєстровано дочірню компанію "MET Україна".

Паралельно НКРЕКП оприлюднила проект нової постанови про зміни до Типового договору зберігання (закачування, відбору) природного газу²³, покликані удосконалити умови договору, з метою сприяти залученню європейських партнерів до використання інфраструктури української ГТС, зокрема газосховищ. Основні пропоновані зміни стосуються забезпечення можливості залучати міжнародні арбітражні інституції для відстоювання інтересів і прав нерезидентів України, у разі їх співпраці з резидентами на об'єктах зберігання газу.

НКРЕКП наразі досліджує можливість модифікації раніше прийнятої методології плати за розподіл газу, що містить як складову оплату вартості "виходу" з магістральних газопроводів, про що повідомила

¹⁵ <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=250050186>

¹⁶ <http://www.ebrd.com/work-with-us/procurement/project-procurement.html>

¹⁷ http://oilnews.com.ua/a/news/Naftogaz_obnovil_rukovodstvo_shveytsarskov_dochki_pod_nachalo_treydinga/227613

¹⁸ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422-2017-%D0%BF>

¹⁹ <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b2c548af-8bab-4777-8d01-4363b6d49f4d&title=ProektPostanoviKabinetuMinistrivUkrainiproVnesenniaZminDoPostanoviKabinetuMinistrivUkrainiVid26-Kvitnia2017-R-N296->

²⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?id=25891>

²¹ Отже, на внутрішньому газовому ринку України вже присутні такі компанії: Engie, Trailstone, Shell, Trafigura, SOCAR, MET

²² <http://biz.liga.net/all/tek/novosti/3687306-ocherednov-mezhdunarodnyy-gazovyy-treyder-zashel-v-ukrainu.htm>

²³ <http://www.nerc.gov.ua/?id=25570>

За підсумками 2016 року, згідно з оприлюдненим "Нафтогазом" консолідованим звітом²⁶, група компаній "Нафтогаз" заробила 22,5 млрд грн чистого прибутку та сплатила 74 млрд грн податків до державного бюджету. Крім того, за повідомленням прес-служби "Нафтогазу"²⁷, компанія у червні 2017 року сплатила до державного бюджету 13,3 млрд грн дивідендів за 2016 рік.

З 1 липня "Нафтогаз" зменшив на 3% ціни на газ для промислових та інших споживачів, що не підпадають під дію Положення про покладення спеціальних обов'язків, у порівнянні з цінами червня 2017 року³⁰. За новим прейскурантом³¹, ціну газу як товару (з ПДВ) з 1 липня 2017 року встановлено на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно, не регульованих місячних потреб та місячних потреб від 50 тис. кубометрів без попередньої оплати – 8008,80 грн за тис. кубометрів; для місячних потреб від 50 тис. кубометрів, за умови попередньої оплати³² – 7208,40 грн за тис. кубометрів.

Попри будь-які перешкоди, Єврокомісія продовжить підтримувати Україну у втіленні реформ в енергетиці та газовому секторі, зокрема. Такий висновок можна зробити за результатами обговорення доповіді заступника міністра енергетики з питань європейської інтеграції Н. Бойко у Брюсселі на Координаційній нараді держав-членів ЄС та Норвегії з цього приводу³³. У межах "газового" блоку доповіді, на розсуд учасників наради передусім було винесено проблему набуття Україною повноцінного конкурентного ринку газу, ключовими складовими якої продовжують залишатися: досягнення дійсної незалежності газотранспортного оператора, чому сприяє співпраця з ENTSO-G і все ще стоїть на заваді незавершена реформа "Нафтогазу", та нагальні потреби модернізації української ГТС, конче необхідні, окрім дотримання солідарності на європейському рівні, для збереження транзитної ролі України, як надійного партнера у доставці природного газу до країн ЄС.

³³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245214079&cat_id=35109

Схожий ракурс – як співпрацювати Києву та Варшаві у газотранспортній царині на користь європейської спільноти, щоб солідарно запобігти монополії газопостачання Європи Росією, у разі втілення проекту "Північний потік-2" – постав на чільному місці на Другій польсько-українській газовій конференції у Варшаві³⁴. Відповідь, на думку заступника міністра енергетики І. Прокопів – створити спільний польсько-український газовий хаб на ґрунті відповідної інфраструктури, значна частина якої наявна³⁵, а важливим додатковим елементом може стати інтерконектор Україна-Польща³⁶. Такої ж думки дотримується С. Макогон – віце-голова діючого оператора ГТС України "Укртрансгаз"³⁷, який повідомив, що Україна спільно з Польщею уже за 5 років може таким чином запустити ринок газу для країн Центральної та Східної Європи, що дасть їм змогу диверсифікувати поставки та закуповувати газ на цьому хабі за вартістю, нижчою, ніж на хабах Західної Європи. Зі свого боку, заступник міністра енергетики Польщі М. Куртика зазначив, що для запуску повноцінного хаба треба мати доступ до газу з різних напрямків (а не тільки російського): через LNG-термінал, "Північні ворота" (проект газопроводу з Норвегії до Польщі), "низку інтерконекторів, які об'єднують Польщу з країнами Центральної Європи та з Україною".

Голова асоціації "Надрокористувачі України" Р.Сторожев стверджує³⁸, що на шляху інтеграції сектора газу в європейський простір вже назріли й до кінця 2017 року будуть упроваджені кардинальні законодавчі зміни, в результаті яких організація газового хаба на території України стане фактично питанням найближчої перспективи. Він інформує, що наразі "Укртрансгаз" здійснює підготовку до початку роботи цифрової платформи, яка дозволить по-новому організувати й адмініструвати процес торгівлі та поставок природного газу з урахуванням, у тому числі, вимог регламентів ЄС з добового балансування.

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

Уряд, маючи на меті забезпечити стабільність роботи енергосистеми, затвердив План заходів з підготовки паливно-енергетичного комплексу України до осінньо-зимового періоду 2017-2018 років (розпорядження № 410-р³⁹). У плані йдеться про зобов'язання Міненерговугілля організувати та контролювати накопичення необхідних запасів енергоресурсів, зокрема забезпечити запаси природного газу обсягом 17 млрд кубометрів на 1 листопада 2017 року⁴⁰.

Також, як повідомляється, Міненерговугілля працює над посиленням захисту об'єктів критичної інфраструктури, зокрема через посилення співпраці з Центром енергетичної безпеки НАТО⁴¹. Серед іншого, опрацьовується можливість приєднання до Центру в якості країни-члена.

У червні Міненерговугілля оприлюднило Звіт за 2016 рік про результати моніторингу безпеки постачання природного газу, а також вжиті або заплановані заходи щодо цих питань⁴². Документ підготовлено за участю ПАТ "Укртрансгаз", відповідно до вимог статті 29 Договору про заснування

³⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245214058

³⁵ До українських ПСГ закачують 14-17 млрд кубометрів газу, за їх загальної потужності у 30 млрд кубометрів

³⁶ За даними Міненерговугілля (<http://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/3682274-gaz-iz-polshi-i-rumynii-minenergo-obyasnilo-kak-oboytis-bez-rf.htm>), з польською стороною узгоджено, що інтерконектор Україна-Польща буде запущений наприкінці 2020 р. – початку 2021 р., що забезпечить збільшення пропускної потужності можливих поставок із Польщі з нинішніх 1,5 млрд до 7 млрд кубометрів газу на рік (пропускна потужність напрямку з України до Польщі наразі становить 8 млрд кубометрів на рік).

³⁷ <https://economics.unian.ua/energetics/1962331-ukrajina-i-polscha-planuyut-protyagom-5-rokiv-stvoriti-evropeyskiy-gazoviy-hab.html>

³⁸ <http://blog.liga.net/user/rstorozhev/article/27353.aspx>

³⁹ <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250076520>

⁴⁰ За даними "Укртрансгазу" (<http://utg.ua/utg/media/news/2017/06/utg-stored-11-bcm.html>), у червні темп заповнення ПСГ було збільшено втричі, в результаті чого на 20.06.2017 було накопичено запаси газу загальним обсягом 11 млрд кубометрів, що на 15% перевищує минулорічний запас на ту саму дату.

⁴¹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245213369&cat_id=35109

⁴² <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245215124>

Енергетичного Співтовариства, статті 7 Закону "Про ринок природного газу", а також Національного плану дій та Правил про безпеку постачання природного газу.

Прагнучи розширити можливості співпраці з європейськими компаніями, ПАТ "Укртрансгаз" на базі 10 газосховищ відкрив у червні "митний склад"⁴³, (який внесено до Реєстру митних складів ДФС за № М/0487/V/00). Раніше митне оформлення природного газу, що транспортується на територію України для його зберігання в ПСГ, було можливим лише у митному режимі "транзит", тобто 31 добу. Режим "митний склад" надає трейдерам змогу зберігати природний газ в ПСГ України без розмитнення більше 1000 днів. Щоправда, на нашу думку, навряд чи цей захід "Укртрансгазу" кардинально вплине на попит європейців щодо зберігання газу в українських ПСГ, зважаючи на надто високий, у порівнянні з середньоєвропейськими, рівень тарифів на вхід і вихід з ГТС України.

Що стосується підвищення безпеки газопостачання, то уряд планує досягти її, перш за все, за рахунок нарощення власного видобутку газу (як це й передбачено планом «20/20» Концепції розвитку газовидобувної галузі, ухваленої у 2016 році). Констатуючи, що в цьому секторі є позитивна динаміка⁴⁴, В. Кістіон наголосив на необхідності інтенсифікувати модернізацію компанії "Укргазвидобування" та виконання розвідувально-вишукувальних робіт.

Водночас, наразі рахунки цієї найбільшої газодобувної компанії України вже близько місяця заблоковані, на підставі рішення Господарського суду м. Києва від 24.05.2017 року за позовом ТОВ "Арабський енергетичний альянс", на який компанія одразу ж подала апеляцію⁴⁵. Як сказано у зверненні керівництва "Укргазвидобування" до Президента України, Кабміну та Верховної Ради⁴⁶, арешт рахунків "шкодить виробничій діяльності" ПАТ та "блокує його роботу". Компанія закликає усі сторони дотримуватися чинного законодавства та вимагає зняти арешт з рахунків.

Як повідомили ЗМІ 6 червня⁴⁷, російський монополіст "Газпром" та європейські компанії⁴⁸ домовилися про фінансування "Північного потоку-2". Партнери уклали угоду про дефіцитне фінансування проекту на суму до 6,65 млрд дол., на випадок недостатнього залучення проектних коштів. Угода діятиме 15 років з моменту залучення проектного фінансування або з 1 січня 2020 року. Гранична сума кредиту за угодою, з урахуванням відсотків, складе не більш ніж 70% від загальних витрат на проект. Навесні "Газпром" заявляв, що європейські енергетичні компанії-партнери проекту нададуть компанії Nord Stream-2 AG довгострокове фінансування обсягом у 50% від вартості газогону "Північний потік-2"⁴⁹. Водночас, також 6 червня стало відомо⁵⁰, що "Газпром" не допущений до розгляду позову України щодо газопроводу OPAL в Європейському суді.

Єврокомісія подала запит до Ради ЄС на одержання мандату для перемовин з Російською Федерацією, задля прояснення ключових принципів функціонування проекту газопроводу "Північний потік-2" і його впливу на безпеку постачання газу до Європи⁵¹. Мандат був одержаний Єврокомісією, завдяки підтримці 13-ти країн-членів ЄС⁵². Водночас, під час конференції "Роль України як стратегічного енергетичного партнера ЄС", яка відбулася у Брюсселі⁵³, депутат Європарламенту від Польщі Є. Бузек

⁴³ <http://utg.ua/utg/media/news/2017/06/ukrtransgaz-vidkruvae-sklad-dla-treideriv.html>

⁴⁴ За даними прес-релізу НАК від 18.05.2017 р., за 4,5 місяці цього року видобуток газу зріс на 78 млн кубометрів. Це більше за зростання власного видобутку за весь минулий 2016 рік, що складало 77 млн кубометрів.

⁴⁵ <http://ugv.com.ua/press/news/66567-rahunky-zalyshautsya-zablokovanymy>

⁴⁶ <http://ugv.com.ua/press/news/66642-zvernennya-do-kerivnytva-krayny>

⁴⁷ <http://ru.reuters.com/article/businessNews/idRUKBN18X0QI-ORUBS>

⁴⁸ Партнерами ПАТ "Газпром" за проектом "Північний потік-2" є компанії Uniper, Royal Dutch Shell, Engie, OMV і Wintershall

⁴⁹ <http://biz.liga.net/keysy/tek/novosti/3654277-evropeyskie-kompanii-profinansiruyut-severnnyy-potok-2-na-50.htm>

⁵⁰ <https://economics.unian.ua/energetics/1960409-gazprom-ne-dopustili-do-rozglyadu-pozovu-ukrajini-po-gazoprovodu-opal-v-evropeyskomu-sudi.html>

⁵¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1571_en.htm

⁵² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1571_en.htm

⁵³ <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/313001>

наголосив, що Європарламент братиме участь у подальших "...консультаціях і відстежуватиме ситуацію навколо мандату Єврокомісії щодо "Північного потоку-2"⁵⁴.

8 червня 2017 року можна вважати історичним днем – це дата доставки першої партії скрапленого природного газу зі США на польський LNG-термінал у м. Свіноуйсьце⁵⁵. Газ транспортувала до Польщі з американського штату Луїзіана компанія Cheniere Energy. Отже, диверсифікувавши поставки, Польща реалізовує ідею національної енергобезпеки. Долучившись до розширення потужностей спільної газотранспортної інфраструктури, Україна потенційно також може стати вигодонабувачем – шляхом одержання з Польщі поставок американського газу. До речі, у США вважають⁵⁶, що країна може стати світовим постачальником СПГ, і за період 2016-2040 рр. експорт газу може забезпечити надходження до федерального бюджету США у сумі 118 млрд дол.

Зміцнити енергобезпеку в секторі газопостачання, використовуючи газопроводи на території Польщі та спільну інфраструктуру, Україна матиме можливість й іншим способом – за рахунок поставок у майбутньому (з 2022 року) норвезького газу⁵⁷ (так прокоментував підписання меморандуму між Польщею та Данією про співпрацю у сфері газової інфраструктури для організації прямих поставок газу із Норвегії радник міністра енергетики М. Білявський)⁵⁸.

З метою досягти диверсифікації поставок, уряд готовий також взяти участь у проекті формування нового газового коридору "Хорватія – Угорщина – Україна"⁵⁹. Про це повідомив прем'єр-міністр В. Гройсман під час переговорів з прем'єр-міністром Хорватії А. Пленковичем в ході офіційного візиту до цієї країни. Проект буде використовувати потужності LNG-терміналу на хорватському узбережжі та потенційно передбачає не тільки організацію поставок газу, а й можливе об'єднання газотранспортних систем трьох країн.

⁵⁴ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/2D5BBFEACD2C17E1C225814F003C81CC?OpenDocument&year=2017&month=06&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

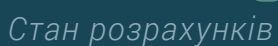
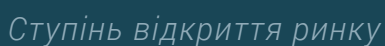
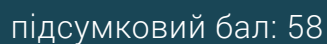
⁵⁵ <https://www.ukrinform.ru/rubric-economix/2243872-v-polsu-vpervye-dostavili-szizennyj-gaz-iz-ssa.html>

⁵⁶ <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/06/27/president-donald-j-trump-unleashes-americas-energy-potential>

⁵⁷ <http://www.pravda.com.ua/news/2017/06/11/7146603/>

⁵⁸ <http://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/3685200-norvezhskiy-gaz-nachnet-postupat-v-ukrainu-s-2022-goda-minenergo.htm>

⁵⁹ http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=250061842

Оцінка прогресу України: 58 зі 100

Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС є високим. Зокрема, враховано прогрес із ухваленням Закону «Про комерційний облік комунальних послуг», а також зусилля регулятора з удосконалення кодексів та переходу на облік газу в одиницях енергії. Разом з тим, бракує адаптації всього законодавчого поля до Закону «Про ринок природного газу», а також постанов НКРЕКП щодо програм відповідності та функціонального відокремлення операторів ГРС і ГТС.

Наполовину реалізовано План реструктуризації НАК "Нафтогаз України" з метою відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу. Зокрема, уряд схвалив план передачі активів новому оператору ГТС, а також вніс законопроект на продовження реформи корпоративного управління. Проте, передачі активів поки не відбулося, оскільки рішення Стокгольмського арбітражу у провадженні "Нафтогазу" проти "Газпрому" за контрактом на транзит газу затягується принаймні до осені.

Оператори ГРМ в цілому дотримуються законодавства щодо відокремлення видів діяльності та забезпечення недискримінаційного доступу до мереж. Серед 11 ліцензіатів, які були перевірені НКРЕКП у I півріччі 2017 року, щодо 1 були виявлені порушення законодавства про економічну конкуренцію, ще щодо 2 – перехресне субсидування між розподілом газу та іншими видами діяльності. Водночас, більшість ліцензіатів не дала чіткої відповіді на питання про ведення роздільного бухгалтерського обліку.

Лише частина ринку (близько 38%) є лібералізованою, з високим рівнем цінової конкуренції. Для інших сегментів ринку – постачання газу для домогосподарств, релігійних організацій, підприємств теплової енергетики – продовжено режим регулювання цін за спеціальними обов'язками (до 1 квітня 2018 року). Цей акт не відповідає зобов'язанням з реформування ринку, оскільки обмежує можливості згаданих споживачів обирати постачальника.

Платіжна дисципліна на регульованих сегментах ринку погіршилася. Станом на кінець червня 2017 року, рівень розрахунків ТКЕ і ТЕЦ із "Нафтогазом" становив лише 52%. Значною мірою борги сформовані через затримку з виділенням відповідних субвенцій Держбюджету на покриття житлово-комунальних субсидій.

За підсумками I півріччя 2017 року, імпортозалежність зберігається на рівні більше 40%, однак структура імпорту є конкурентною і диверсифікованою, з великою кількістю постачальників. За звітний період не було зафіксовано випадків перебоїв у постачанні газу.

Електроенергетика та ядерна безпека

Набув чинності Закон «Про ринок електричної енергії», який визначає нову модель енергоринку відповідно до Третього Енергетичного пакету та порядок переходу до неї. Регулятор, відповідно до Перехідних положень закону, оприлюднив перший НПА стосовно Порядку здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії. НЕК «Укренерго» буде здійснювати функції ОСП і наразі готується до корпоратизації.

Значною подією стало підписання між ENTSO-E та ДП «НЕК «Укренерго» Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи. Енергетичні підприємства не зазнали значної шкоди від кібер-атаки, яка пройшла Україною 27 червня.

Розпочалась підготовка до опалювального сезону 2017-2018, тому Уряд шукав шляхи накопичення вугілля та диверсифікації поставок, зокрема, проводячи щодо цього результативні переговори з США. Також тривав процес переведення блоків Трипільської ТЕС та Придніпровської ТЕС на вугілля газових марок.

Набула чинності Угода між Урядом Австралії та Урядом України про співробітництво в галузі використання ядерної енергії в мирних цілях. КМУ прийняв розпорядження №380-р «Про затвердження проекту «Будівництво централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій». Велика увага приділялась реалізації заходів в рамках виконання заходів КзПБ та Програми продовження терміну експлуатації енергоблоків №3 РАЕС та №3 ЮУАЕС. Прийнята постанова КМУ №415 «Про внесення зміни до пункту 3 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки екологічно безпечного стану в зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення».

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна - ЄС)

12 червня набув чинності Закон «Про ринок електричної енергії», який визначає модель ринку електроенергії відповідно до Третього Енергетичного пакету та порядок переходу до цієї моделі.

21 червня ВРУ зареєстрований проект змін до цього закону (№ 6635), який пропонує застосувати систему стимулюючого регулювання в процедурі приєднання електроустановок до електричних мереж.⁶⁰ Пропонується викласти частину 16 статті 21 Закону «Про ринок електричної енергії» у новій редакції, виключивши обов'язковість умови, що кошти, отримані оператором системи передачі, операторами систем розподілу як плата за приєднання на створення (будівництво) електричних мереж лінійної частини приєднання, підлягають поверненню замовнику, якщо такі активи після переходу відповідного оператора системи передачі, оператора системи розподілу до стимулюючого регулювання віднесено відповідним оператором системи передачі, оператором системи розподілу до регуляторної бази активів. Крім цього, пропонується в частині шістнадцятій статті 21 передбачити, що повернення оператором системи передачі, операторами систем розподілу коштів, залучених як плата за приєднання на створення (будівництво) електричних мереж лінійної частини приєднання, здійснюється рівними частинами протягом 5 років, а не в порядку, визначеному НКРЕКП. Авторами проекту є група позафракційних народних депутатів.

Регламент 714/2009/ЄС від 13 липня 2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

19 червня в МЕВП відбулось чергове засідання робочої групи з реформування корпоративного управління ДП «НЕК «Укренерго» під керівництвом заступниці міністра Н.Бойко, на якому учасники погодили проект нового статуту ДП «НЕК «Укренерго» з урахуванням пропозицій, висловлених

⁶⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=62117

Електроенергетика та ядерна безпека

Міністерством та донорською спільнотою.⁶¹ Корпоратизація НЕК «Укренерго» необхідна для отримання ліцензії та визнання його Системним оператором.

22 червня ДП «НЕК «Укренерго» та системний оператор енергосистеми Словаччини Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. підписали Меморандум про взаєморозуміння і співпрацю щодо підвищення пропускної здатності між енергосистемами Словацької Республіки та України, який стане основою для розробки взаємно прийнятого технічного рішення щодо підвищення пропускної спроможності міждержавної повітряної лінії 400 кВ Вельке Капушани (Словаччина) – Мукачеве (Україна) на 30 %.⁶²

27 червня низка українських підприємств, включаючи «Укренерго», банки та Укрзалізницю, а також Міністерство енергетики та вугільної промисловості, зазнали кібератаки і їх робота була частково призупинена. Заступник міністра МЕНП Н.Бойко та в.о. директора НЕК «Укренерго» В.Ковальчук в інтерв'ю мас-медіа розповіли, що атаки, які здійснювалися на комп'ютерні мережі, не вплинули на роботу енергосистеми України. Вони також зазначили, що підприємства мають достатню кількість резервних каналів, щоб керувати енергосистемою та безпечно експлуатувати обладнання.⁶³

28 червня у Брюсселі між ENTSO-E та ДП «НЕК «Укренерго» підписана «Угода про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи». За процедурою Угоду також мають підписати «Moldelectrica SE» та усі системні оператори, що входять до складу Регіональної групи ENTSO-E «Континентальна Європа».⁶⁴ Документ складається з трьох основних частин: Каталогу вимог, безумовне виконання яких необхідно для прийняття рішення про об'єднання енергосистем; Переліку необхідних додаткових досліджень; Дорожньої карти. Виконання проекту буде відбуватися протягом не менше 5-ти років.

Директива, Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 273, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

14 червня НКРЕКП розмістило проекти трьох постанов щодо порядку формування тарифів на електричну енергію, що виробляється на ТЕЦ⁶⁵, АЕС⁶⁶ та ГЕС(ГАЕС)⁶⁷. Для ТЕЦ та АЕС тариф на відпуск електричної енергії визначається шляхом ділення суми планованих річних витрат, що включаються до собівартості, та річного планованого прибутку від діяльності з виробництва електричної енергії на планований річний обсяг відпуску електричної енергії. Для ГЕС (ГАЕС) тариф на відпуск електричної енергії та його структура формуються на планований період. Формування тарифів на відпуск електричної енергії та їх структури здійснюється ліцензіатами відповідно до річних планів виробництва та відпуску електричної енергії, планованих економічно обґрунтованих витрат та інших витрат, включаючи нормативні, а також планованого прибутку. Слід зазначити, що тарифні методології для виробників електроенергії, що приймаються регулятором, повинні відповідати умовам ст. 6 Закону України «Про ринок електричної енергії», якою визначені повноваження НКРЕКП стосовно нового ринку.

22 червня в НКРЕКП в рамках проекту Twinning пройшов семінар «Відокремлення та незалежність операторів систем розподілу (ОСР). На семінарі розглядалися вимоги щодо відокремлення ОСР відповідно до положень директив Третього енергетичного пакету ЄС, Закону України «Про ринок

⁶¹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245217853&cat_id=35109

⁶² <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/ukrenergo-seps-novi-mozhlyvosti-dlya-spilnovi-torgivli-elektroenergiyeyu/>

⁶³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245219495&cat_id=35109

⁶⁴ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/pidpysano-ugodu-pro-umovy-obyednannya-energosystem-ukrayiny-ta-moldovy-z-energosystemoyu-entso-e/>

⁶⁵ <http://www.nerc.gov.ua/?id=25855>

⁶⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?id=25852>

⁶⁷ <http://www.nerc.gov.ua/?id=25849>

Електроенергетика та ядерна безпека

електричної енергії», ролі енергетичного регулятора у процесі відокремлення ОСР та відкритті ринку електроенергії, досвід та рекомендації Регулятора Словацької республіки (RONI) та ін.⁶⁸

30 червня НКРЕКП оприлюднила проект Порядку здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії.⁶⁹ Це перший проект НПА на виконання закону України «Про ринок електричної енергії». Перехідними положеннями закону передбачено прийняття Регулятором цього документу до 11.08.2017.

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 274, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

7 червня в Комітеті ПЕК ВРУ пройшла презентація проекту оновленої [Енергетичної стратегії України до 2035 року](#).⁷⁰ Комітет в цілому підтримав проект Енергостратегії та рекомендував її до прийняття КМУ.

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна - ЄС. Договори про співпрацю з МФО

6 червня у Брюсселі заступниця міністра енергетики та вугільної промисловості Н. Бойко обговорила на Координаційній нараді держав-членів ЄС та Норвегії з підтримки реформування енергетичного сектору в Україні подальше співробітництво в рамках Меморандуму про взаєморозуміння щодо стратегічного енергетичного партнерства UA/EU; питання енергетичної безпеки та кібер-безпеки, ринку електроенергії, реформи корпоративного управління НЕК "Укренерго", інтеграції ОЕС України до енергетичної системи Європи, співпраці з ENTSO-E.⁷¹

Також, 12 червня в Копенгагені Директор департаменту електроенергетичного комплексу МЄВП О.Буславець обговорила з представниками міністерства закордонних справ Данії та Енергетичного Агентства цієї країни роботу другої фази «Українсько-Данського Енергетичного Центру»⁷², зокрема щодо підтримки імплементації Нової енергетичної стратегії України до 2035 року та розробки системи моніторингу її виконання, а також довгострокового прогнозного моделювання споживання енергетичних ресурсів відповідно до міжнародних практик.⁷³

13 червня пройшла робоча зустріч Голови НКРЕКП Дмитра Вовка з Директором департаменту електроенергетики ЄБРР Гаррі Бойд-Карпентером та іншими представниками ЄБРР щодо запровадження прийнятних для інвесторів та кредиторів довгострокових договорів на купівлю електроенергії з відновлювальних джерел; стан впровадження закону про регулятор; впровадження стимулюючого тарифоутворення для магістральних та дистрибуційних компаній електроенергетичного сектору.⁷⁴ Цього ж дня очільник НКРЕКП обговорив просування в імплементації закону про регулятор з представниками Секретаріату Енергетичного Співтовариства.⁷⁵

15 червня набула чинності Угода між урядом Австралії та Урядом України про співробітництво в галузі використання ядерної енергії в мирних цілях, яка передбачає збільшення видобутку урану та розвиток інших складових для забезпечення власних потреб у ядерному паливі і зменшення імпортозалежності від поставок ядерного палива на українські АЕС, а також розвиток вітчизняних складових ядерно-паливного циклу.⁷⁶

⁶⁸ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=6118>

⁶⁹ <http://www.nerc.gov.ua/?news=6162>

⁷⁰ <http://kompek.rada.gov.ua/documents/zasid/73177.html>

⁷¹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245214079&cat_id=35109

⁷² <http://www.udec.org.ua/ua/>

⁷³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245216189&cat_id=35109

⁷⁴ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=6102>

⁷⁵ <http://www.nerc.gov.ua/?news=6101>

⁷⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245216708&cat_id=35109

Електроенергетика та ядерна безпека

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

Протягом місяця усі дії були зосереджені на накопичення вугілля як для проходження літнього максимуму, так і для підготовки до опалювального сезону та переведення деяких ТЕС з антрацитової групи вугілля на газові марки. Також результативними стали переговори між Україною та США щодо постачання вугілля.

Так, з метою економії вугілля антрацитової групи та для накопичення його до опалювального сезону⁷⁷, 14 червня Уряд продовжив тимчасові надзвичайні заходи на ринку електричної енергії⁷⁸.

Також розпочалась інтенсивна підготовка до осінньо-зимового періоду 2017-2018 року, зокрема, триває накопичення енергетичного вугілля на складах ТЕС та ТЕЦ. За інформацією очільника МЕВП, станом на 19 червня запаси вугілля становили 2,7 млн тонн, з них 2,2 млн тонн газової групи та 0,676 млн тонн антрацитової групи, що на 220 тис. тонн більше, ніж минулорічні запаси антрациту на цю ж дату.⁷⁹

21 червня КМУ схвалив зміни до держбюджету 2017, які передбачають виділення додаткових 100 млн грн. на заходи з підвищення безпеки працівників вугледобувної галузі та 280 млн грн. на заробітні плати шахтарям. В. Кістіон повідомив, що Уряд буде шукати додаткові ресурси за для забезпечення більш потужнішої підтримки українських шахтарів.⁸⁰

Враховуючи ситуацію з тотальним дефіцитом вугілля антрацитової групи, деякі ТЕС як державної, так і приватної власності почали модернізувати за для переведення блоків з вугілля антрацитної групи на вугілля газових марок. Зокрема, енергогенеруюча компанія "Центренерго" розпочала роботи з модернізації четвертого енергоблоку Трипільської ТЕС.⁸¹ Також, 26 червня прес-служба «ДТЕК-Енерго» повідомила, що в опалювальний сезон 2017-2018 енергоблоки №7 і №8 ДТЕК Придніпровська ТЕС будуть виробляти електроенергію і тепло на вугіллі газових марок, і для цього вже розпочалась розробка проектної документації на переклад цих енергоблоків на спалювання вугілля газової групи.⁸²

На виконання Плану реконструкції та модернізації теплоелектростанцій і теплоелектроцентралей⁸³ затвердженого наказом Міненерговугілля №221 від 22.03.2017 «Про затвердження Графіка реконструкцій енергоблоків теплоелектростанцій енергогенеруючих компаній, передбачених розділом II розпорядження КМУ від 08.09.2004 N 648, у 2017 - 2019 рр.»⁸⁴, відповідно до інформації ЗМІ, енергогенеруюча компанія «Донбасенерго» у 2022 - 2023 роках запланувала завершення будівництва двох нових енергоблоків Слов'янської ТЕС, що працюватимуть на вугіллі газової групи. Вартість будівництва оцінюється орієнтовно в 716 млн дол.⁸⁵

Через підвищення температури навколишнього середовища зросло споживання електроенергії. Компанія ДТЕК повідомила про готовність своїх антрацитових ТЕС до літнього максимуму, тому вже в другій половині червня один з семи блоків Криворізької ТЕС був включений в мережу. Також в повній готовності до запуску енергоблоків знаходиться Придніпровська ТЕС.⁸⁶

⁷⁷ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250068332&cat_id=244276429

⁷⁸ <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=250076430>

⁷⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245217780&cat_id=35109

⁸⁰ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250094752&cat_id=244276429

⁸¹ <https://economics.unian.ua/energetics/1964851-odin-z-blokiv-tripiljskoji-tes-perevedut-na-gazove-vugillya-poroshenko.html>

⁸² <http://energo.dtek.com/media-center/press/dtek-pridneprovskaya-tes-perekhodit-na-gazovyy-ugol-uvelichenie-vybrosov-v-atmosferu-ne-ozhidaetsya/>

⁸³ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/133-2017-%D1%80%paran12#n12>

⁸⁴ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245199572>

⁸⁵ <https://economics.unian.ua/energetics/2002806-na-dva-novi-bloki-na-gazovomu-vugilli-slovjanskoji-tes-vitratyat-pyat-rokiv-i-716-milyoniv.html>

⁸⁶ <https://economics.unian.ua/energetics/2002079-v-ahmetova-zayavili-pro-gotovnist-svoji-antratsitovih-tes-do-litnogo-piku-spojivannya-elektroenergiji.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

За інформацією ЗМІ, президент США Дональд Трамп заявив⁸⁷ про плани по експорту вугілля в Україну.⁸⁸ В свою чергу, 30 червня в.о. директора НЕК «Укренерго» проінформував, що Україна і США узгодили всі деталі угоди і вже до серпня має прибути в Україну перші 120 тисяч тонн вугілля з США.⁸⁹

Згідно з інформацією, опублікованою "Інтерфакс-Україна", з метою запобігання постачання вугілля з окупованих районів до інших країн, МЕВП підготувало та направило лист в МЗС України з проханням через українські посольства в Туреччині, Нідерландах, Іспанії, Молдові, Болгарії, Бельгії, Польщі та Румунії попередити про ризик незаконних поставок вугілля до цих країн з ОРДЛО.⁹⁰

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна - ЄС, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради №2014/87/Євратом, Директива Ради №2013/59/Євратом, Директива Ради №2006/117/Євратом

7 червня Уряд схвалив розпорядження КМУ №380-р «Про затвердження проекту «Будівництво централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій»⁹¹. Будівництво ЦСВЯП реалізується спільно з НАЕК «Енергоатом» та фінансовими установами, тому 8 червня відбулась зустріч представників МЕВП з представниками американського банку «Bank of America Merrill Lynch», корпорації закордонних приватних інвестицій (ОПІК) та Посольства США в Україні за для обговорення реалізації Проекту.⁹²

В червні в рамках Програми продовження терміну експлуатації (ПТЕ) та виконання заходів КзПБ енергоблоків АЕС реалізовувались заходи на енергоблоках №3 Рівненської АЕС (РАЕС) та №3 Южно-Української АЕС (ЮУАЕС). Програмою ПТЕ заплановано виконання 96 заходів на РАЕС, з яких 49 вже виконано. Також, до прийняття рішення про продовження строку експлуатації блоку №3 РАЕС необхідно буде реалізувати в повному обсязі ще 33 заходи КзПБ.⁹³ На блоці №3 ЮУАЕС проводилась заміна автономних кондиціонерів на кондиціонери, кваліфіковані на «жорсткі» умови та сейсмічний вплив.⁹⁴ Також 27 червня з метою контролю виконання заходів КзПБ, консультанти-інспектори ЄБРР відвідали проммайданчик ЮУАЕС. Перевірка пройшла без зауважень.⁹⁵

Запорізька АЕС почала підготовку до реалізації проекту інтеграції Об'єднаної енергосистеми України з об'єднанням енергетичних систем країн ЄС, зокрема, на енергоблоці №1 вже запланована модернізація відповідного обладнання з метою участі в первинному регулюванні частоти і потужності при паралельній роботі з енергосистемою.⁹⁶

З метою подальшого підвищення безпеки і надійності атомної електростанції, 13-16 червня на Хмельницькій АЕС проходила місія технічної підтримки ВАО АЕС з теми практики радіаційного захисту та моніторингу радіаційного забруднення, а також розробки рекомендацій з покращення діяльності АЕС за цими напрямками.⁹⁷

⁸⁷ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-06-29/trump-said-to-tout-coal-projects-nuclear-aid-in-energy-week>

⁸⁸ <https://www.rbc.ua/ukr/news/ssha-budet-postavlyat-ugol-ukraine-tramp-1498791719.html>

⁸⁹ <https://www.rbc.ua/ukr/news/pervaya-partiya-uglya-ssha-pribudet-ukrainu-1498807936.html>

⁹⁰ <http://ua.interfax.com.ua/news/general/428645.html>

⁹¹ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/380-2017-%D1%80>

⁹² http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245215470&cat_id=35109

⁹³ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46814->

<na-raes-vdbulas-perevrka-stanu-robot-z-prodovjennya-termnu-ekspluatats-energobloku/>

⁹⁴ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46840-na-energoblots-yuuaes-provoditsya-zamna-konditconerv/>

⁹⁵ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46865->

<yujnoukransku-aes-z-metoyu-kontrolyu-vikonannya-zahodiv-kzpb-vdvdali-konsultantinspektori-brr/>

⁹⁶ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46815->

<na-energoblots-zaes-provoditsya-modernizatsiya-obladnannya-z-metoyu-uchast-v-pervinnomu-regulyuvann-chastoti-pot-ujnost-pri-paralelnyi-robot-z-energositomoyu-s/>

⁹⁷ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46827->

<na-hmelnitckiy-aes-zavershila-robotu-msya-tehnchno-pdtrimki-vao-aes/>

Електроенергетика та ядерна безпека

Відповідно до зобов'язань за Конвенцією про оперативне оповіщення про ядерну аварію та Конвенцією про допомогу у разі ядерної аварії або радіаційної надзвичайної ситуації, механізмів обміну інформацією про аварійні ситуації між державами-членами МАГАТЕ, процедур направлення звернень про допомогу та надання допомоги, а також координованих дій з оцінки, прогнозування та інформування населення, 21-22 червня відбулись міжнародні тренування МАГАТЕ формату ConvEx-3 за сценарієм умовної важкої аварії на АЕС Пакш (Угорщина). Метою тренувань було тестування та перевірка функціонування у повному об'ємі міжнародної системи аварійної готовності та реагування.⁹⁸ У тренуваннях в режимі реального часу взяли участь фахівці ДІЯРУ та експерти з ДНТЦ ЯРБ.⁹⁹

В контексті диверсифікації джерел постачання ядерного палива, НАЕК «Енергоатом» повідомила про попередні переговори з іноземною компанією, яка висловила бажання вийти на ринок України.¹⁰⁰ Разом з тим Президент України П. Порошенко заявив, що вже в 2017 році Україна скоротить постачання ядерного палива з РФ до 45%.¹⁰¹

В червні НАЕК «Енергоатом» самостійно провела інспекції ядерного палива ТВЗ-W/WR з використанням Стенду інспекції та ремонту палива (CIRP), що заощадило близько 7,5 млн грн, оскільки раніше дану інспекцію проводили фахівці компанії Westinghouse.¹⁰²

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна - ЄС, Співпраця в атомній сфері. Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

14 червня КМУ прийняв розпорядження КМУ № 395-р «Про підписання Угоди про внесення змін №13 до Угоди про грант № 006 (Проект ядерної безпеки Чорнобильської АЕС) між Європейським банком реконструкції та розвитку як Розпорядником коштів, наданих згідно з Грантом з Рахунка ядерної безпеки, і Кабінетом Міністрів України та Державним спеціалізованим підприємством “Чорнобильська АЕС” як Одержувачем»¹⁰³. Також цього ж дня була прийнята постанова КМУ №415 «Про внесення зміни до пункту 3 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки екологічно безпечного стану в зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення»¹⁰⁴, якою Уряд виділяє кошти на реалізацію заходів із забезпечення функціонування Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника.¹⁰⁵

21 червня КМУ схвалив проект Закону «Про внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему».¹⁰⁶ Прийняття даного законопроекту створить правові підстави для подальшого розроблення та виконання до 2020 року заходів зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, введення в експлуатацію НБК, СВЯП-2, заводу з переробки рідких радіоактивних відходів, промислового комплексу по поводженню з твердими радіоактивними відходами, створення умови безпечного зберігання пошкодженого ядерного палива та виконання проектування нових установок для поводження з РАВ.

⁹⁸ <http://www.snrc.gov.ua/nuclear/uk/publish/article/367024>

⁹⁹ <http://www.snrc.gov.ua/nuclear/uk/publish/article/367065>

¹⁰⁰ <https://economics.unian.ua/energetics/1973744-energoatom-vede-poperedni-peregovori-z-inozemnoyu-kompanieyu-schodo-postachannya-yadernogo-paliva-do-ukrajini.html>

¹⁰¹ <https://www.rbc.ua/ukr/news/ukraina-sokratit-postavki-dernogo-topliva-1496920257.html>

¹⁰² <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press/nngc/46861-energoatom-rozpochav-samostiyino-nspektuvati-palivo-westinghouse-z-vikoristannyam-stendu-nspektu-ta-remontu-paliva/>

¹⁰³ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/395-2017-%D1%80>

¹⁰⁴ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/415-2017-%D0%BF>

¹⁰⁵ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250068482&cat_id=244276429

¹⁰⁶ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250085767&cat_id=244276429

підсумковий бал: 20

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА ТА ЯДЕРНА БЕЗПЕКА

0 ----- 100
балів

41.4

Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство

37.5

Ступінь незалежності оператора магістральних мереж

Не застосовується

Ступінь незалежності операторів розподільних мереж (обленерго)

8.5

Ступінь відкриття ринку

Не застосовується

Наявність чітко регламентованих механізмів зміни постачальників

75

Умови торгівлі, у т.ч. транскордонної

45

Безпека постачань

30

Створення системи моніторингу та обліку опромінення

-20

Факти невідповідності
з актами ЄС, відсутність
дій з імплементації

Електроенергетика та ядерна безпека

Оцінка прогресу України: 20 зі 100

Загалом позитивний рух у питаннях реформування ринку електроенергії відтіняють справи ECS-1/12 та ECS-08/15, ініційовані проти України за недотримання відповідних правил Енергетичного Співтовариства в частині правила проведення аукціонів, пов'язаних з розподілом транскордонних потужностей. Позиція України (НЕК "Укренерго") повинна бути подана до 24 липня 2017 року.

НКРЕКП затвердила новий порядок проведення таких аукціонів, з 31 травня до роботи повністю підготовлена електронна онлайн-платформа, яка надасть можливість "Укренерго" проводити не лише річні та місячні аукціони, а й добові аукціони. Як очікується, після запровадження даної системи Україна може клопотати про закриття ініційованих справ.

Україна нарешті прийняла та ввела в дію Закон "Про ринок електричної енергії", який визначає нову модель енергоринку відповідно до Третього енергетичного пакету ЄС та порядок переходу до нього. Також оприлюднено перший з проектів вторинного законодавства, визначених законом (Порядок здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії). В робочих групах опрацьовані проекти мережевих кодексів, кодексу комерційного обліку тощо.

З урахуванням пропозицій, висловлених Міненерговугілля та донорською спільнотою, погоджено проект нового статуту "Укренерго", що є продовженням корпоративної реформи оператора ОЕС України. Загалом на ринку поки мало конкуренції: за даними НКРЕКП, в 2016 році частка у постачанні за нерегульованими тарифами склала 10,8%, дані "Енергоринку" за I півріччя 2017 року показує лише 8,5%.

Конкуренцію обмежують і тимчасові надзвичайні заходи на ринку електричної енергії, введені в дію у лютому та продовжені ще кілька місяців поспіль. Заходи пояснюються необхідністю накопичення вугілля на ТЕС і ТЕЦ для опалювального сезону 2017/2018.

Безпека постачань була поставлена під загрозу в червні, коли певна кількість підприємств зазнали кібератаки і їх робота була частково призупинена. Посадові особи Міненерговугілля та "Укренерго" запевнили, що атаки не вплинули на роботу енергосистеми. Вони також зазначили, що підприємства мають достатню кількість резервних каналів, щоб керувати енергосистемою та безпечно експлуатувати обладнання

Також, досі не погоджено проекту постанови КМУ про зміни до Порядку видачі дозволу на здійснення міжнародних перевезень радіоактивних матеріалів. Представники Державної регуляторної служби повідомили, що проект буде розглянутий після приведення Закону "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії" у відповідність до Закону "Про адміністративні послуги". Тим часом, на кінець 2016 року розроблена друга редакція проекту постанови КМУ "Про затвердження Порядку створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення".

Енергетична ефективність та соціальні питання

Червень став найбільш успішним місяцем у частині імплементації законодавства з енергоефективності в Україні. Кабінетом Міністрів були затверджені 4 з 5 технічних регламентів з енергетичного маркування побутових приладів, що залишалися «домашнім завданням» для України, але подальші події навіть перевершили ці досягнення. Останній місяць перед парламентськими канікулами, надзвичайний тиск з боку експертного товариства та європейських партнерів України, зрештою, призвели до значного успіху – у цілому були прийняті майже усі закони з «енергоефективного пакету» - про Фонд енергоефективності, про комерційний облік комунальних послуг та про енергетичні характеристики будівель. Хоча останній був визнаний фахівцями Енергетичного Співтовариства як такий, що імплементує відповідну Директиву 2010/31/ЄС не у повній мірі, застосування норм про енергетичну сертифікацію значної кількості категорій будівель, включаючи новобудови, має запустити принципово новий ринок, а також уможливити діяльність Фонду енергоефективності.

Варто зауважити, що кожний з прийнятих законів передбачає численні нормативні акти, які мають розроблятися та ухвалюватися органами виконавчої влади, насамперед – Кабінетом Міністрів. Необхідний постійний моніторинг та технічна допомога, аби процес створення такої нормативної бази не затягувався і повністю відповідав меті та положенням відповідних Директив ЄС.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

Енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту (Стаття 8)

Держенергоефективності (ДАЕЕ) за підтримки Фонду ім. Ф. Еберта проводить серію регіональних семінарів та навчальних сесій для органів місцевої влади.¹⁰⁷ Ціллю заходів є підготовка компетентних кадрів та роз'яснення важливості діяльності локальних енергоменеджерів. Агентство планує подовжувати цю роботу та поширювати інформаційну співпрацю з місцевою владою у подібному форматі у ширшому переліку регіонів. Хоча така діяльність безумовно є корисною, без прийняття профільного законодавства очікувати на значні результати не варто, адже створення системи локальних енергоменеджерів має носити системний характер. У цей же час, розпорядження Уряду «Про затвердження Плану заходів із впровадження систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах», що було прийнято 26 квітня 2017 року саме з метою запровадження більш системного підходу до проблеми, до цього часу не оприлюднено на урядовому порталі, що є порушенням регламентних вимог. Так само не відомо про плани виправлення відповідного Плану, який імплементує положення Директиви у надзвичайно неповній мірі.

Облік (Стаття 9)

Довгоочікуваний «день енергоефективності» у Верховній Раді, впродовж якого мали бути прийняті ключові закони для запуску реформи сектору, був призначений на 22 червня. За день до цього з ініціативи проектної команди відбувся круглий стіл «Тест на енергетичну ефективність парламенту», на якому експертам групи «Енергоефективність» вдалося зібрати ключових стейкхолдерів – в.о. Голови Комітету ВРУ з питань ПЕК О.Домбровського, Керівника Групи підтримки України в Єврокомісії П.Вагнера, представників Держенергоефективності тощо. Напередодні розгляду у Верховній Раді проектів законів «Про енергетичну ефективність будівель» та «Про комерційний облік комунальних послуг» народні депутати, представники ОСББ, експертного середовища та громадськості зішлись на критичній необхідності прийняти ці закони якомога скоріше¹⁰⁸. Крім цього, у день голосування підтримку законам, включаючи проект закону «Про комерційний облік комунальних послуг», що його

¹⁰⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/1841>

¹⁰⁸ <https://www.facebook.com/EnergyreformUA/posts/1388923094519295>

Енергетична ефективність та соціальні питання

ще раніше рекомендував до прийняття Верховною Радою профільний комітет¹⁰⁹, висловив і голова Представництва ЄС в Україні Х.Мінгареллі.¹¹⁰

22 червня у залі парламенту після тривалого обговорення та дискусії щодо неосновних положень, 238-ма голосами народних депутатів був схвалений Закон "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" зі всіма поправками, на яких наполягав профільний Комітет з питань будівництва, містобудування і ЖКГ¹¹¹. Зокрема, судячи з обговорення у залі, закон зберіг такі принципові положення, як власність на вузли обліку за співмешканцями багатоповерхових будинків, а також обов'язковий характер поквартирного обліку тепла, хоча остаточні умови виконання останнього положення, включаючи технічну та економічну доцільність, мають бути врегульовані на рівні КМУ. Успіхом можна вважати збереження обов'язку компаній-постачальників за власний кошт встановлювати побудинкові лічильники теплової енергії з подальшою компенсацією з боку споживачів. У відповідь на потужну критику з боку деяких політичних партій, закон дозволяє розстрочку такої компенсації, також можливість для місцевих бюджетів частково покривати її розмір, а споживачам – самостійно вибрати та придбати лічильник для свого будинку. Монополіст зобов'язаний встановити будинкові лічильники тепла протягом року, а будинкові лічильники води – двох років. Якщо цього не буде зроблено, то саме на монополіста, а не на споживача, буде накладено штрафні санкції¹¹². Також, цікаво зазначити, що відповідний законопроект №4901 став своєрідним чемпіоном по кількості разів винесення на голосування у червні: 50 разів.¹¹³

Галузеві експерти наголошують на тому, що необхідно прийняти ще один важливий законодавчий акт, а саме законопроект «Про житлово-комунальні послуги» (реєстр. № 1581-д). Перед голосуванням за законопроект "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" під час Погоджувальної ради народний депутат Д.Андрієвський надав пропозиції від профільного Комітету ВРУ щодо необхідності внесення до порядку денного засідання ВРУ всіх законопроектів «енергоефективного пакету». Проте, до зали Верховної Ради для розгляду було внесено лише два законопроекти - «Про комерційний облік комунальних послуг» та «Про енергетичну ефективність будівель».

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

Після унормування законодавчої бази для полегшення проведення тендерів для закупівель енергосервісних послуг, їх ринок стрімко розвивається. За інформацією представників ДАЕЕ, цього року ЕСКО-інвестори розглядають укладання контрактів щодо щонайменше 100 об'єктів бюджетної сфери.¹¹⁴ З огляду на заявлену кількість будівель тільки бюджетних установ, що потребують модернізації (70 тис.), варто очікувати вибухового зростання енергосервісу упродовж наступних років. Фахівці Агентства зауважують, що істотною проблемою залишається значний час для оформлення угод та проходження бюрократичних процедур, особливо у великих містах. У той же час, за словами голови ДАЕЕ, саме Київ утримує перше місце за кількістю проектів, що реалізують у цій сфері.¹¹⁵

Протягом червня за підтримки Фонду ім. Ф. Еберта та учасників ринку Держагентство провело ряд семінарів та майстер-класів для обласних адміністрацій Черкаської¹¹⁶, Чернігівської¹¹⁷,

¹⁰⁹ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250010393&cat_id=244276429

¹¹⁰ <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/06/22/7067551/>

¹¹¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59553

¹¹² <http://www.minregion.gov.ua/press/news/postachalniki-poslug-za-vlasni-koshti-vstanovlyat-budinkovi-lichilniki-tepla-protvagom-roku-i-vodi-vprodovzh-dvoh-rokiv/>

¹¹³ [https://scontent.fhen1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-](https://scontent.fhen1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/19554892_1318001528321669_7805125363050584250_n.jpg?oh=1417aa07b6f507199edb194f466f6bece&oe=5A056419)

[9/19554892_1318001528321669_7805125363050584250_n.jpg?oh=1417aa07b6f507199edb194f466f6bece&oe=5A056419](https://scontent.fhen1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/19554892_1318001528321669_7805125363050584250_n.jpg?oh=1417aa07b6f507199edb194f466f6bece&oe=5A056419)

¹¹⁴ <http://saee.gov.ua/uk/news/1821>

¹¹⁵ <http://saee.gov.ua/uk/news/1801>

¹¹⁶ <http://saee.gov.ua/uk/news/1829>

¹¹⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/1848>

Енергетична ефективність та соціальні питання

Миколаївської¹¹⁸ та Кіровоградської¹¹⁹ областей. Головною метою заходів було поширення інформації про переваги укладання ЕСКО-контрактів у бюджетній сфері, що цілком відповідає функції держави за відповідними статтями Директиви.

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

Прийняття довгоочікуваного Закону про Фонд енергоефективності відбулося у Верховній Раді 8 червня. За необхідність створення такого фонду проголосувало 278 народних депутатів. 23 червня 2017 року Закон було підписано Головою Верховної Ради А. Парубієм та направлено на підпис Президентові П.Порошенку. Відповідно до регламентних вимог Президент повинен підписати Закон або накласти на нього вето.

Згідно з наявною на цей час версією закону, його реалізація вимагатиме значної організаційної та нормотворчої роботи. Преш за все, Кабінет Міністрів має розробити та ухвалити статут Фонду. Він же розробляє положення про Наглядову раду, яка, у свою чергу, створює та контролює діяльність Дирекції Фонду енергоефективності. Наглядова рада має складатися з двох представників КМУ, двох незалежних членів, а також, якщо це передбачено міжнародними договорами України, одного представника міжнародних фінансових організацій або донорів. Серед іншого, Наглядова рада, як вищий орган управління Фондом, має розробити та затвердити організаційно-розпорядчі порядки та інструкції для діяльності усіх структурних підрозділів інституції. Зрозуміло, що на цей підготовчий етап потребуватиме значного часу, тому не варто очікувати початку роботи Фонду раніше ніж у 2018 році.

Також, важливо пам'ятати, що нормальне функціонування Фонду не буде можливим без вчасної та повної імплементації інших законів, прийнятих протягом червня – «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та «Про енергетичну ефективність будівель»¹²⁰.

У частині фінансування Фонду, з огляду на успішне голосування за закони-маркери, на яких багато разів наголошували європейські партнери,¹²¹ можна розраховувати принаймні на анонсовані 100-120 млн євро з боку Єврокомісії. Стосовно джерел подальшого фінансування, Закон передбачає достатньо жорстку вимогу щодо наповнення за рахунок Державного бюджету у розмірі, необхідному принаймні для досягнення мінімального рівня енергетичної ефективності відповідно до чинних міжнародних зобов'язань України.¹²²

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Завдяки зусиллям Європейських партнерів та громадськості, 22 червня у залі Верховної Ради 259 народних депутатів підтримали у другому читанні та в цілому Закон «Про енергетичну ефективність будівель» (реєстр. № 4941-д від 14.12.2016 року)¹²³. Із цим голосуванням закінчилася історія довжиною у 10 років, протягом яких цей та попередні проекти не могли отримати підтримку від Парламенту. Реалізація Закону потребує розроблення та впровадження низки нормативно-правових актів, над якими вже розпочато роботу серед фахівців експертного середовища та головним розробником – Мінрегіоном.

¹¹⁸ <http://saee.gov.ua/uk/news/1805>

¹¹⁹ <http://saee.gov.ua/uk/news/1862>

¹²⁰ <http://rpr.org.ua/news/tetyana-bojko-fond-enerhoefektyvnosti-zakon-pro-stvorennya-priyinyato-teper-potribni-koshty/>

¹²¹ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economics/2250182-es-gotovij-vidiliti-grosi-fondu-energoefektivnosti-ukraini-ale-e-umova.html>

¹²² Стаття 9. Див.: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60811

¹²³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_golos?g_id=13100

Енергетична ефективність та соціальні питання

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Після довготривалих процедур узгодження, 31 травня на засіданні Уряду були затверджені чотири з п'яти технічних регламентів, необхідних для повної імплементації положень Директиви. Зокрема, відповідними постановами Кабінету Міністрів були прийняті регламенти енергетичного маркування телевізорів, кондиціонерів повітря, пиłosосів та побутових барабанних сушильних машин. Прикметно, що усі 4 постанови набирають чинності через шість місяців з дня їх опублікування, тобто у грудні 2017 року. Положення регламентів передбачають, що всі пиłosоси та барабанні сушильні машини в Україні повинні реалізовуватися разом з енергетичними етикетками європейського зразка. Також передбачається, що постачальники та розповсюджувачі цього побутового обладнання будуть зобов'язані включати інформацію про клас енергоефективності продукції до рекламних матеріалів. Запроваджена система енергетичного маркування такого побутового обладнання відповідає вимогам оновленого європейського законодавства у цій сфері.¹²⁴

Таким чином, останнім кроком до повного виконання зобов'язань за Директивою стане затвердження техрегламенту енергетичного маркування духових шаф та витяжок.

Соціальні питання

7 червня відбулося засідання Комітету Верховної Ради з питань ЖКП, одним із питань порядку був стан житлово-комунального господарства.¹²⁵ Віце-прем'єр-міністр Г. Зубко визнав системні проблеми у відшкодуванні житлових субсидій як для співвласників багатоквартирних будинків, так і для підприємств житлово-комунальної галузі. Для деяких регіонів питання невідшкодування пільг та субсидій стало досить болючим, адже заборгованість держави щодо забезпечення соціальних гарантій триває з січня 2017 року, що унеможливорює провадження належного процесу управління будинками, зокрема там, де створені ОСББ.

Лише через півроку Уряд вирішив передбачити додаткові кошти у державному бюджеті, розробивши проект змін, яким, зокрема, передбачалося збільшення на 14,1 млрд. грн. субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню. Продовження реалізації заходів з підвищення енергоефективності серед населення, ОСББ, ЖБК в рамках реалізації програми "тепліх кредитів" пропонується додатково профінансувати лише на 100 млн. грн.¹²⁶ Через низку зауважень народних депутатів до законопроекту парламент зміг підтримати його лише у першому читанні. Наступне засідання парламенту відбудеться лише 11 липня 2017 року. Тобто ще як мінімум 2 місяці ОСББ не зможуть отримати соціальні гарантії від держави.

Цього місяця відповідно до Закону «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» (від 3 листопада 2016 року № 1730) почав свою роботу Реєстр підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості за спожиті енергоносії¹²⁷. Цей важливий, хоч і запізнілий крок дозволив певним категоріям підприємств теплокомуненерго позбутися блокування рахунків. У той же час, до Реєстру включені лише 12 компаній, решта боржників, особливо ті, в яких існує дебіторська заборгованість з боку державного бюджету, залишаються залежними від дій та рішень відповідальних міністерств.

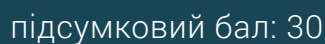
¹²⁴ http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=250030077

¹²⁵ http://kombud.rada.gov.ua/kombud/control/uk/publish/article?art_id=52871&cat_id=44825

¹²⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62067

¹²⁷ http://zhytlo.in.ua/ua/novini/zhkp1/restr_pdprimstv-

[shho_berut_uchast_u_procedur_vregulyuvannya_zaborgovanost_za_spozhit_energonos-rozpochav_svoyu_robotu.html](http://zhytlo.in.ua/ua/novini/zhkp1/restr_pdprimstv-shho_berut_uchast_u_procedur_vregulyuvannya_zaborgovanost_za_spozhit_energonos-rozpochav_svoyu_robotu.html)

ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ

Енергетична ефективність та соціальні питання

Оцінка прогресу України: 30 зі 100

Завдяки прийнятим технічним регламентам, законам "Про енергоефективність будівель" (хоч і з неповним рівнем відповідності законодавству ЄС), "Про Фонд енергоефективності", "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання" Україна вийшла на досить впевнений рівень транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство.

Разом з тим, у публічному доступі відсутня інформація про виконання цілей Національного плану дій з підвищення енергоефективності. Такі індикатори як динаміка будівель з майже нульовим споживанням енергії та динаміка площі модернізованих приміщень бюджетних установ – отримали нульові значення.

Незважаючи на той факт, що відповідна Директива 2010/31/ЄС має крайній термін транспозиції у 2012 році, рамковий закон, який регламентував ведення відповідної політики, був прийнятий в Україні лише у червні 2017 року. Щодо бюджетних установ, до уваги береться цілеспрямована робота з імплементації відповідного корпусу *acquis* та не береться фрагментарний ремонт приміщень, здійснений з власної ініціативи.

Обсяг коштів, що вкладається за програмами підвищення енергоефективності, все ще недостатній для того, аби задовольнити попит на них – принаймні, на мінімальному рівні. На фінансування єдиної наявної програми державної підтримки впровадження заходів з підвищення енергоефективності (так званої програми "теплих кредитів") виділено 800 млн грн із 2 млрд грн, які запитувалися Держенергоефективності та Мінрегіоном.

Що стосується обліку, безумовним успіхом є прийняття закону про запровадження комерційного обліку тепла. За останньою зафіксованою оцінкою Мінрегіону, станом на 1 травня 2017 року рівень встановлення будинкових лічильників становив 69%. Водночас, поки немає зафіксованого прогресу у системному встановленні індивідуальних вузлів обліку.

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Найбільшим досягненням червня 2017 року стало підписання Президентом Закону “Про оцінку впливу на довкілля”. Тепер очікується велика робота щодо розробки та прийняття підзаконних актів для реалізації положень закону на практиці.

Започаткована реформа системи природоохоронного нагляду повинна бути тісно пов’язана з реформуванням системи моніторингу стану довкілля, зокрема, якості атмосферного повітря, як це передбачено Директивою ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи.

Попри гучні заяви високопосадовців під час вітчизняних та міжнародних заходів про необхідність співпраці з іноземними інвесторами та активнішої роботи в галузі альтернативної енергетики, реальну роботу в цьому напрямку поки веде лише Держенергоефективності. Організація регулярно проводить зустрічі з потенційними інвесторами та міжнародними фінансовими інституціями. Водночас, на жаль, попри всі зусилля, через політичну нестабільність та недосконалість законодавства, інвестори демонструють доволі стриманий інтерес до реалізації проектів в галузі альтернативної енергетики України. Вони підтверджують, що цей енергетичний сектор України має величезний потенціал, але, водночас, самі поки лише розглядають можливості та шляхи співпраці. Що стосується ключових законодавчих актів, то їх прийняття, попри всі декларації про необхідність активнішої реалізації проектів у галузі ВДЕ, продовжує затягуватися.

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація) (Стаття 363 УА):

Підписано Закон України “Про оцінку впливу на довкілля”

Президент П. Порошенко підписав Закон “Про оцінку впливу на довкілля”¹²⁸. Нагадаємо, що 23 травня 2017 року Верховна Рада прийняла в цілому Закон України “Про оцінку впливу на довкілля” (№2009а-д).¹²⁹ За таке рішення проголосували 232 депутати з 351 присутніх. Наразі потрібна велика робота над розробкою прийняттям необхідних підзаконних актів, які б забезпечили практичне втілення запропонованої законом моделі.

Уряд зобов’язав надрокористувачів при отриманні чи продовженні дії спеціальних дозволів на користування надрами надавати висновок ОВД

19 червня під час засідання Кабінету Міністрів було ухвалено проект постанови «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 594 і 615».¹³⁰ За словами Міністра екології та природних ресурсів О. Семерака, ухвалення проекту постанови дозволить врегулювати деякі проблемні аспекти надання, відмови у наданні чи продовженні строку дії або зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами, а також вирішити питання надання спецдозволів на користування надрами. Міністр також наголосив, що важливим моментом є запровадження правил користування надрами з урахуванням екологічної складової, які давно є нормою у світі. Відтепер при продовженні дії спеціальних дозволів на користування надрами надрокористувач зобов’язаний буде надати висновок оцінки впливу на довкілля (ОВД). Зазначена вимога розпочне діяти одночасно з введенням в дію підписаного цього місяця Президентом Закону «Про оцінку впливу на довкілля».

¹²⁸ <http://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakon-pro-ocinku-vplivu-na-dovkillya-41838>

¹²⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_golos?g_id=12494

¹³⁰ <http://menr.gov.ua/press-center/news/123-news1/6229-uriad-zobov-iazav-nadrokorystuvachiv-pri-otrymanni-chy-prodovzhenni-dii-spetsialnykh-dozvoliv-na-korystuvannia-nadramy-nadavat-vysnovok-ovd>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи (Стаття 363 Угоди про асоціацію)

Наразі ведеться активне обговорення та закладення правових основ реформування системи природоохоронного нагляду в Україні. Концепція, затверджена 31 травня 2017 року Кабінетом Міністрів, окрім створення нової природоохоронної служби, оновлення законодавчої бази, також передбачає запровадження нової системи моніторингу, що має бути тісно пов'язана з імплементацією Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи.

20 червня Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради розглянув проект Закону про внесення змін до Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та Закону «Про тимчасові особливості здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (щодо посилення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища) (реєстр. № 6563 від 08.06.2017 р.) і рекомендував прийняти його за основу.¹³¹

Необхідність якнайшвидшої імплементації європейських норм щодо якості атмосферного повітря посилюється й тим фактом, що в Україні ростуть обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Так, за даними Держстатистики, обсяг викидів у 2016 році у порівнянні з 2015 роком зріс на 7,7%.¹³²

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2) (Стаття 363 Угоди про асоціацію)

Проголосований Верховною Радою у травні 2017 року Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат”¹³³ все ще очікує на підпис Президента. Даний закон є надзвичайно важливим з огляду на необхідність охорони пралісів України, та матиме опосередкований вплив на захист диких птахів в Україні. Закон унеможливує проведення рубок пралісів та сприятиме введенню адміністративної відповідальності за знищення і пошкодження пралісів. Громадськість вже звернулась до Президента з петицією щодо найшвидшого підписання цього закону.¹³⁴

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

Перебуваючи з візитом в м. Астана (Казахстан) на 13-му Засіданні спільної Міждержавної українсько-казахстанської Комісії з економічного співробітництва, віце-прем'єр-міністр, міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г. Зубко наголосив на тому, що Україна серйозно налаштована щодо реалізації «зелених» проектів у зоні Чорнобильської АЕС¹³⁵, адже перспективи виробництва сонячної електроенергії в її зоні відчуження наразі складають щонайменше 1,1 ГВт.

Також на цьому засіданні було досягнуто попередньої домовленості між двома державами щодо опрацювання можливості залучення казахстанських інвестицій та технологій для реалізації в Україні проектів в галузі «зеленої» енергетики¹³⁶.

¹³¹ http://komekolog.rada.gov.ua/komekolog/control/uk/publish/article?art_id=62692&cat_id=48830

¹³² <http://www.ukrstat.gov.ua/>

¹³³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/radan_gs09/ns_golos?g_id=12509

¹³⁴ <https://petition.president.gov.ua/petition/37906>

¹³⁵ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250069899&cat_id=244276429

¹³⁶ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250075831&cat_id=244276429

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Держенергоефективності також продовжує активно працювати в пошуках інвестицій в ринок альтернативної енергетики: зокрема, в червні було проведено зустріч з IFC¹³⁷, на якій було розглянуто різноманітні механізми фінансування «зелених» проектів в Україні, а також з представниками Світового банку¹³⁸, на якій було обговорено започаткування програми оцінки вітчизняного ринку малих ГЕС. Мета програми – оцінити потенціал ринку малої гідроенергетики в Україні та допомогти розробити таке законодавство, яке сприятиме надходженню інвестицій в цю сферу.

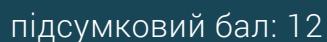
Також Агентство закликає якнайшвидше прийняти законопроект «Про внесення зміни до Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо покращення інвестиційних можливостей у сфері виробництва електричної енергії з альтернативних джерел» (№6081¹³⁹), мета якого – спростити підключення «зелених» об'єктів до мереж та вирішити проблему «безстрокового резервування потужностей». Якщо цей документ буде прийнято, то буде введено 3-річний період дії техумов для приєднання об'єкта відновлюваної енергетики до мереж: це дозволить не тільки розблокувати вже більше 4 ГВт зарезервованих потужностей об'єктів ВДЕ, а й стане гарним стимулом для інвесторів щодо дотримання заявлених строків будівництва таких об'єктів. Наразі цей документ очікує розгляду.

Тим часом, в Міненерговугіллі хочуть перейти до іншого етапу співпраці з закордонним партнерами: зокрема, в міністерстві хочуть, щоб група інвесторів з Данії увійшла до Координаційного комітету проекту «Українсько-данський енергетичний центр» з метою надання допомоги у впровадженні «зелених» проектів.

¹³⁷ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250088962&cat_id=244277212

¹³⁸ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250087534&cat_id=244277212

¹³⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61140

Доступ до екологічної інформації на практиці

Не застосовується

Не застосовується

Наявність і стан застосування методик обліку та моніторингу використання ВДЕ

-10 *Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації*

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Оцінка прогресу України: 12 зі 100

Загалом низька оцінка зумовлена тим, що наразі на розгляді в Секретаріаті Енергетичного Співтовариства знаходиться дві справи, що стосуються питань довкілля, – щодо вмісту сірки в деяких видах палива і щодо оцінки впливу на довкілля – у зв'язку з порушенням Україною термінів імплементації відповідних директив у своє законодавство. З огляду на де-факто виконання вимоги щодо справи по ОВД – прийняття Закону "Про оцінку впливу на довкілля", з боку Енергетичного Співтовариства можна очікувати її закриття.

Проект Закону "Про стратегічну екологічну оцінку" прийнято в першому читанні, як наслідок – поки на національному і місцевому рівні СЕО не проводяться. Низка проектів нормативно-правових актів розроблена робочими групами при Мінприроди, проте не оприлюднена. Розроблені проекти нормативно-правового акту щодо вмісту сірки в паливі, а також Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок так і не були затверджені.

Прийняті у першому читанні законопроекти у сфері охорони природи та природно-заповідного фонду, проте вони мають опосередковане відношення до Директиви про охорону диких птахів. у зв'язку із відсутністю необхідного законодавства не створено жодної спеціальної природоохоронної території для захисту птахів

Щодо висновків державної екологічної експертизи, які надаються облдержадміністраціями, то такі висновки доступні лише по Закарпатській, Кіровоградській, Луганській, Полтавській, Сумській, Харківській, Хмельницькій областях (16 висновків протягом січня-червня 2017 року).

Об'єм екологічної інформації, яка доступна в електронному форматі, залишається низьким. На Єдиному державному веб-порталі відкритих даних data.gov.ua, у розділі "Екологія" міститься 198 наборів інформації (останнє оновлення – 22 червня 2017 року).

Відповідно до статистичних даних, що стали доступні у червні 2017 року, у 2016 році спостерігалось збільшення викидів забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел в атмосферне повітря 3078,1 тис тонн, або +7,7% у порівнянні з 2015 роком), включаючи викиди діоксиду сірки (1076,4 тис. тонн, або +29,6%).

Відповідно, у 2016 році загальна потужність об'єктів ВДЕ (без урахування окупованої території АР Крим та великих ГЕС і ГАЕС) склала 1117,692 МВт. Потужність великих ГЕС та ГАЕС – 6063,3 МВт. Таким чином, загальна потужність об'єктів ВДЕ наприкінці 2016 року сягала 7180,992 МВт, або 90% від цілей Національного плану дій з відновлюваної енергетики. Тобто заплановані цілі виконані переважно за рахунок вже існуючих великих гідроелектростанцій. При цьому, частка усіх ВДЕ у структурі оптового продажу електроенергії, за даними "Енергоринку", склала лише 9% (6500 ГВт-год) в I півріччі 2017 року.

Уряд схвалив Програму розвитку гідроенергетики України до 2026 року, яка дозволить довести частку маневрених потужностей ГЕС і ГАЕС у загальному балансі галузі до 15,5%. Водночас, реалізацію Програми передбачається здійснювати без залучення коштів держбюджету України – за власні кошти підприємств та позики міжнародних фінансових організацій.

Протягом звітнього періоду наказом Мінприроди ухвалено нові Правила розробки нафтових і газових родовищ, які регламентують суспільні відносини, що виникають під час користування нафтогазоносними надрами. Урядом удосконалено порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами і проведення аукціонів з їхнього продажу. Запроваджено також обов'язкове надання надрокористувачами висновків про оцінку впливу їхньої діяльності на довкілля. Активізувалася робота з вибору найприйнятнішої для України моделі формування й підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів. Натомість, затягується ухвалення нової Енергетичної стратегії України до 2035 року, розроблення Кодексу України про надра та імплементація Директиви 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива й Директиви 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами.

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів (ст. 338 УА)

16 червня 2017 року в Держрезерві відбулася зустріч європейських та українських експертів проекту технічної підтримки ЄС «Допомога Україні у процесі впровадження реформ у секторі енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань країни» з представниками заінтересованих органів влади, груп спеціальних інтересів та інститутів громадянського суспільства¹⁴⁰. Як зазначила в своєму виступі ключовий експерт проекту А. Калкавоура, її команді не вдалося одержати «усіх даних, необхідних, щоб оцінити обсяг і структуру наявних і необхідних для імплементації Директиви¹⁴¹ запасів нафти та/чи нафтопродуктів».

Попри це, експерти рекомендують:

- забезпечити збереження в Україні на постійних засадах фізично доступних¹⁴² резервів сирої нафти та/чи нафтопродуктів в обсягах, еквівалентних щонайменше 90 дням середньодобового імпорту нетто;
- визначити загальний обсяг мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів в Україні в кількості 2,00 млн т у нафтовому еквіваленті, зокрема 580 тис. т сирої нафти, 460 тис. т бензину моторного і 930 тис. т дизельного палива;
- оцінити загальні затрати на закупівлю та зберігання нафтових резервів у \$1,084 млрд;
- забезпечити фінансування створення мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів за рахунок додаткового збору з учасників ринку нафтопродуктів у розмірі 0,35...0,43 грн із кожного реалізованого в 2017-2022 роках літра бензину моторного й дизельного палива;
- вибрати як базову для України модель підтримки нафтових резервів, згідно з якою управління нафтовими резервами здійснює спеціальне агентство, утворене як державний орган, що складається з представників органів влади й суб'єктів господарювання, які зобов'язані утримувати резерви.

Наведені вище попередні рекомендації в цілому збігаються з розробленими Робочою групою щодо створення запасів нафти і нафтопродуктів, утвореної наказом Міненерговугілля від 2 липня 2015 року № 412¹⁴³. Однак на засіданнях цієї групи, які відбувалися за участі експертів Енергетичного Співтовариства та Міжнародного енергетичного агентства, визначено, що:

- структура мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів в Україні має виглядати як 580 тис. т сирої нафти, 460 тис. т дизельного палива і 930 тис. т бензину моторного¹⁴⁴ (тобто запаси бензину моторного мають бути вдвічі більшими, аніж дизельного палива, а не навпаки);
- додатковий збір з учасників ринку нафтопродуктів становитиме близько 0,40 грн із кожного реалізованого літра бензину моторного й дизельного палива, лише якщо фінансування заходів зі

¹⁴⁰ <http://rezerv.gov.ua/u-derzhrezervi-tryvae-robota-po-implementacii-dyrektyvy2009119ec/>

¹⁴¹ http://www.kmu.gov.ua/document/248091904/Dir_2009_119.pdf

¹⁴² Фізична доступність означає таке розташування резервів, якими забезпечується їхнє введення в обіг або фактична доставка кінцевим споживачам та на ринки протягом строків і за умов, здатних зменшити проблеми з постачанням, що можуть виникнути.

¹⁴³ Припинила своє існування після зміни керівництва Міненерговугілля у квітні 2016 року.

¹⁴⁴ <http://interfax.com.ua/news/economic/346294.html>

створення запасу розпочнеться 1 січня 2016 року, а курс національної валюти збережеться на рівні 24 грн/\$1.

Оскільки формування мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів в Україні ще не розпочато, поданий Урядом до Верховної Ради проект постанови «Про Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020 роки» не передбачає запровадження додаткового збору з учасників ринку нафтопродуктів, а курс гривні в 2017–2020 роках очікується на рівні 27,8; 29,3; 30,5 і 31,0 грн/\$1, відповідно¹⁴⁵, попередні оцінки експертів проекту технічної підтримки ЄС «Допомога Україні у процесі впровадження реформ у секторі енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань країни» вбачаються надто оптимістичними.

Існують сумніви і щодо можливості ефективної роботи нової міжвідомчої робочої групи, утворюваної при Держрезерві, оскільки в її складі відсутні представники Мінекономрозвитку й Мінфіну, на які згідно з пунктом 2 статті 1 Закону «Про центральні органи виконавчої влади»¹⁴⁶ покладено відповідальність за розроблення профільних законопроектів.

При цьому, за станом на 5 липня 2017 року, не схвалено оновлений план імплементації Директиви 2009/119/ЄС, розроблений Держрезервом на заміну чинному¹⁴⁷, терміни виконання більшості завдань якого спливли в 2015–2016 роках. Згідно з ним¹⁴⁸, Кабміну запропоновано визначити Держрезерв відповідальним за «організацію роботи та виконання заходів плану» замість Міненерговугілля й перенести терміни:

- ухвалення нормативно-правового акта Кабміну щодо моделі мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів – із грудня 2015 на грудень 2017 року;
- ухвалення закону «Про мінімальні запаси нафти і нафтопродуктів» – із грудня 2016 на грудень 2017 року;
- реалізації всіх передбачених планом організаційних заходів – на період після набуття чинності законом «Про мінімальні запаси нафти і нафтопродуктів».

Попри відсутність відомостей про ухвалення зазначеного документа, 16 червня 2017 року, доповідаючи про виконання міжнародних зобов'язань України, голова Держрезерву В. Мосійчук зазначив, що його «було оновлено 24 квітня 2017 року».

Директива 99/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

На виконання вимог Директиви 99/32/ЄС в частині визначення уповноваженого органу, 11 лютого 2016 року Міненерговугілля оприлюднило проект постанови КМУ «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 573 і від 1 серпня 2013 року № 927»¹⁴⁹. Цим проектом було передбачено віднесення автомобільних бензинів, дизельного, суднових і котельних палив до сфери відповідальності Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів як органу державного ринкового нагляду. Проте згаданий проект постанови відхилений рішенням Державної регуляторної служби від 29 грудня 2016 року № 604 як розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики¹⁵⁰. Доопрацьованого документа, за станом на 5 липня 2017 року, не оприлюднено.

¹⁴⁵ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62047

¹⁴⁶ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

¹⁴⁷ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/346-2015-%D1%80>

¹⁴⁸ http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/uploads/attach-3346-490347147.pdf

¹⁴⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245160232&cat_id=167475

¹⁵⁰ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2016/11/7994-29-12-2016.pdf>

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄЕС, що доповнена Директивами 2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток XXX, ст. 360-363, 365, 366 УА)

Згідно з Планом імплементації Директиви 98/70/ЄС (статті 7 і 8; пункт 1.3), Міненерговугілля зобов'язувалося з грудня 2015 року надавати звіти щодо функціонування в Україні системи моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів¹⁵¹. Проте, за станом на 5 липня 2017 року, жодного документа поширено не було. Оприлюднено лише проект постанови Кабінету Міністрів «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 573 і від 1 серпня 2013 року № 927»¹⁵². Документом передбачено, що органи з оцінки відповідності повинні двічі на рік надавати Міненерговугілля звіти про діяльність з оцінки відповідності палив вимогам Технічного регламенту. Проте згаданий проект постанови відхилений рішенням Державної регуляторної служби від 29 грудня 2016 року № 604 як розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики¹⁵³.

Програмою робіт з національної стандартизації на 2017 рік¹⁵⁴ передбачено до кінця 2017 року ухвалити 27 стандартів, спрямованих на імплементацію Директиви 98/70/ЄС. Із них, за станом на 15 червня 2017 року, затверджено три, дев'ять перебувають на стадії редагування, 15 повернені на доопрацювання¹⁵⁵. У цілому ж, із 36 національних стандартів на моторні палива та методи випробувань, необхідних для забезпечення застосування Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив¹⁵⁶, ухвалено лише 12.

Міненерговугілля зобов'язано до 1 січня 2018 року розробити Технічний регламент щодо вимог до авіаційних бензинів та палив для реактивних двигунів, що відповідає вимогам Директиви 98/70/ЄС (пункт 32 Плану розроблення технічних регламентів на 2017 рік¹⁵⁷). Проте виконання цього та згаданих вище завдань у повному обсязі є малоймовірним через брак фінансування.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та при їхньому транспортуванні з нафтобаз до заправних станцій, зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток XXX, ст. 360-363, 365, 366 УА):

У листопаді 2016 року сплив термін виконання завдань, передбачених пунктами 1.1.1, 1.1.2 і 1.2.1 плану імплементації Директиви 94/63/ЄС¹⁵⁸. Попри це, за станом на 5 липня 2017 року, Кабінетом Міністрів не ухвалено постанову «Про затвердження Технічного регламенту про вимоги до зберігання, транспортування та перевантаження палива, відповідного обладнання та сервісних станцій», а Мінприроди не затверджено рекомендацій з контролювання роботи автозаправних станцій і не проведено інвентаризації нафтобаз.

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток XXVII, ст. 279, 280, 341 УА)

6 червня 2017 року Комітетом Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки було подано на повторне перше читання доопрацьований проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення деяких аспектів нафтогазової галузі» (реєстраційний номер 3096-д)¹⁵⁹. Документом, зокрема, передбачено внесення змін:

¹⁵¹ http://www.kmu.gov.ua/document/248091869/Dir_98_70.pdf

¹⁵² http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245160232&cat_id=167475

¹⁵³ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2016/11/7994-29-12-2016.pdf>

¹⁵⁴ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2017/04/Program_2017_nakaz_N64_2017-04-03.xlsx

¹⁵⁵ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Zvit_vikon-cherven_15_06_2017_Program_2017_na-sait.xlsx

¹⁵⁶ <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-n>

¹⁵⁷ <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=d8571d0b-53a6-4ade-88c1-75579be0cb39>

¹⁵⁸ http://www.kmu.gov.ua/document/248091862/Dir_94_63.pdf

¹⁵⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61900

- до статті 97 Земельного кодексу щодо надання можливості юридичним особам після закінчення дослідно-промислової розробки родовищ та введення родовищ у промислову розробку використовувати земельні ділянки на підставі договору з власником землі або за погодженням із землекористувачем на період зміни їх цільового призначення та оформлення документів, які посвідчують право користування ними;
- до статей 98 та 99 Земельного кодексу щодо надання можливості використання механізму сервітуту для будівництва об'єктів нафтогазодобування та трубопровідного транспорту, що дозволить використовувати земельні ділянки без зміни їх цільового призначення;
- до статті 168 Земельного кодексу про встановлення, що зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок для проведення робіт з буріння і облаштування нафтогазових свердловин, будівництва та експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту тощо може здійснюватиметься без спеціального дозволу, а на підставі робочого проекту із землеустрою;
- до статей 156 та 207 Земельного кодексу щодо відшкодування власникам землі та землекористувачам збитків, заподіяних унаслідок використання сільськогосподарських земель для потреб нафтогазової галузі, а також втрат сільськогосподарських угідь;
- до Кодексу «Про надра» (статті 17, 24, 48), Закону «Про нафту та газ» (статті 1, 36) і Гірничого закону України (стаття 24) щодо скасування обов'язкового отримання гірничого відводу;
- до статті 4 Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо скасування необхідності реєстрації об'єктів нафтогазобудування як об'єктів містобудівної діяльності.
- до статті 35 Закону «Про нафту і газ» щодо запровадження деклараційного принципу погодження проектів розробки родовищ;
- до статті 39 Закону «Про нафту і газ» щодо надання надрокористувачам права розпоряджатися геологічною інформацією, яка належить їм на праві власності, самостійно без погодження з органами державної влади та місцевого самоврядування;
- до статті 45 Закону «Про нафту і газ» щодо розширення кола суб'єктів, що здійснюють геолого-економічну оцінку запасів нафти і газу.

У новій редакції законопроекту:

- відсутні положення про непоширення дії мораторію (пункт 15 розділу X Перехідних положень Земельного кодексу України) на випадки зміни цільового призначення, відчуження земельних ділянок для потреб нафтогазової галузі, а також про надання переважного права на придбання у власність земельних ділянок для потреб нафтогазової галузі в разі їх продажу власниками;
- додані положення, спрямовані на подальшу дерегуляцію галузі (зміни до статей 35, 39 і 45 Закону України «Про нафту і газ»), а також про те, всі втрати, пов'язані зі зміною цільового призначення, а також втрати сільськогосподарського виробництва підлягають компенсації, а земля – рекультивції.

22 червня 2017 року ухвалено постанову Уряду «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів від 30 травня 2011 року № 594 і 615»¹⁶⁰. Ідеться про Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами¹⁶¹ і Порядок проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами¹⁶². Документ, зокрема:

- надає виробникам кінцевої продукції, придатної для використання за призначенням, можливість здійснювати геологічне вивчення та дослідно-промислове розроблення корисних копалин без проведення довготривалої процедури аукціонів;
- зобов'язує надрокористувачів під час продовження дії спеціальних дозволів на користування надрами надавати висновок про оцінку впливу робіт на довкілля (після введення в дію 18 грудня 2017 року Закону «Про оцінку впливу на довкілля»¹⁶³).

¹⁶⁰ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250089618&cat_id=244276429

¹⁶¹ http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT3128.html

¹⁶² <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/594-2011-%D0%BF>

¹⁶³ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>

Докладно проаналізувати ухвалену постанову поки що неможливо, оскільки, за станом на 5 липня 2017 року, її текст не оприлюднено. Зокрема, невідомо, чи було:

- скасовано обов'язок купівлі державної геологічної інформації;
- виключено доплату за збільшення запасів;
- урегульовано отримання погодження на спеціальний дозвіл від Державної фіскальної служби;
- скасовано отримання погодження на спеціальний дозвіл від правоохоронних органів;
- збалансовано розмір плати за продовження дії спеціального дозволу, що становить 20 % від поточної вартості наданого дозволу.

30 червня 2017 року набув чинності наказ Мінприроди від 15 березня 2017 року № 118 «Про затвердження Правил розробки нафтових і газових родовищ»¹⁶⁴. У цих правилах викладено вимоги до дослідно-промислової розробки родовищ, видобування вуглеводнів під час промислової розробки родовищ нафти і газу, техніки й технології влаштування свердловин, облаштування родовищ з урахуванням вимог забезпечення повної безпеки населення, охорони навколишнього природного середовища, а також майна (будівель, споруд тощо). Документом, зокрема, встановлені:

- класифікація родовищ нафти і газу, вимоги до їхньої підготовки до розроблення;
- алгоритми підрахунку запасів і геолого-економічної оцінки родовищ;
- правила геолого-промислових досліджень; дослідно-промислової й промислової розробки родовищ;
- особливості геологічного вивчення й розробки нетрадиційних скупчень вуглеводнів;
- механізми контролю й регулювання розроблення родовищ;
- правила та способи спорудження, випробування, влаштування, освоєння та експлуатації свердловин;
- правила обліку й використання нафти, газу та конденсату.

Окремий розділ документа присвячено охороні навколишнього природного середовища й надр під час влаштування, пробної експлуатації свердловин, дослідно-промислового та промислового розроблення родовищ нафти й газу.

У четвертому кварталі 2017 року Мінприроди має подати проект, а Кабінет Міністрів – ухвалити постанову про внесення змін до Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією¹⁶⁵ (ціль I, завдання 206¹⁶⁶). Зміст змін не уточняється, а очікуваним результатом названо лише «вдосконалення законодавства». Мають бути також змінені Методика визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування¹⁶⁷ і Методика визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами¹⁶⁸ (ціль I, завдання 203 і 204¹⁶⁹). Узгодження чинних методик із нормами законодавства й вимогами Рамкової класифікації ООН 2009 року дозволить:

- спростити промислове, техніко-економічне й геологічне вивчення, а також проведення операцій з оподаткування, зокрема під час виконання угод про розподіл продукції;
- запровадити диференційований підхід до оцінювання залежно від цільового призначення робіт (розвідка чи видобуток), ступеня достовірності геологічних матеріалів (ресурси чи запаси) і виду покладів залежно від складності видобутку (традиційні чи нетрадиційні методи).

Відповідно до Плану імплементації Директиви 94/22/ЄС, до кінця 2016 року мала бути ухвалена нова редакція Кодексу про надра¹⁷⁰. За інформацією Кабінету Міністрів, за станом на 20 червня 2017 року

¹⁶⁴ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0692-17>

¹⁶⁵ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/423-95-%D0%BF>

¹⁶⁶ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹⁶⁷ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1117-2004-%D0%BF>

¹⁶⁸ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁶⁹ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹⁷⁰ http://www.kmu.gov.ua/document/248102926/Dir_94_22.pdf

проект цього документа «опрацьовується заінтересованими органами»¹⁷¹, оскільки його подання до Верховної Ради перенесено на четвертий квартал 2017 року (ціль I, завдання 202¹⁷²).

Планувалося також розробити проект акту Кабінету Міністрів щодо внесення змін до Положення про порядок надання гірничих відводів¹⁷³ у частині скасування гірничого відводу для нафтогазовидобувної галузі (термін виконання – перший квартал 2017 року¹⁷⁴). Проте Мінсоцполітики, визначене відповідальним виконавцем цього завдання, зволікає з його реалізацією.

Натепер основні проблеми з імплементацією в Україні Директиви 94/22/ЄС обумовлені:

- зволіканням з ухваленням Кодексу про надра;
- низькою якістю підготовки проектів нормативно-правових актів у сфері надрокористування (із початку 2017 року Державна регуляторна служба не схвалила жодного документа, розробленого Держгеонадр);
- затримками з призначенням керівництва Держгеонадр¹⁷⁵ і пов'язаними з цим численними скандалами, аж до силового захоплення кабінету голови агентства¹⁷⁶ (24 травня 2017 року призначено лише першого заступника й заступника – т.в.о. голови, тоді як посада керівника служби залишається вакантною¹⁷⁷);
- зростанням кількості позапланових перевірок підприємств видобувної галузі¹⁷⁸, що супроводжуються призупиненням дії одержаних ними ліцензій¹⁷⁹;
- блокуванням обласними радами видачі дозволів на розроблення нафтогазових родовищ¹⁸⁰ (зокрема 26 квітня 2017 року Полтавська обласна рада всьоме (!) відмовила в погодженні дозволів, одержаних ПАТ «Укргазвидобування»¹⁸¹);
- збереженням необхідності погодження робіт у 16 установах з отриманням 44 документів¹⁸² і відсутністю прийнятних форм розподілу ризиків між інвесторами й державними підприємствами під час реалізації спільних проектів¹⁸³;
- неможливістю проведення аукціонів із продажу спеціальних дозволів на користування надрами за новими правилами через відсутність належно опрацьованих у Держгеонадр заявок (за рік проведено тільки два аукціони, на яких реалізовано лише один лот, що стосувався розроблення вуглеводнів¹⁸⁴).

У зв'язку з численними скаргами надрокористувачів, Уряд ініціював аудит Держгеонадр, результати якого, за словами першого заступника голови служби М. Фоція, «є не зовсім втішними». Ідеться, зокрема, про затримані Держгеонадр із різних причин півтори тисячі пакетів документів із надання спецдозволів на видобуток вуглеводнів¹⁸⁵.

¹⁷¹ <http://www.drs.gov.ua/deregulation/plan-deregulyatsiyi-2016-2017-rr/>

¹⁷² <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

¹⁷³ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/59-95-%D0%BF>

¹⁷⁴ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁷⁵ <http://www.geo.gov.ua/novyna/zavtra-vidbudetsya-konkurs-na-posadu-golovy-derzhgeonadr>

¹⁷⁶ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economics/2234887-kabinet-golovi-derzhgeonadr-zahopili-nevidomi.html>

¹⁷⁷ <http://www.geo.gov.ua/novyna/pryznachennya-kerivnytva-derzhgeonadr>

¹⁷⁸ <http://www.geo.gov.ua/novyna/chornomornaftogaz-zaborguvalo-derzhavi-ponad-23-mln-grn-rentnoyi-platy>

¹⁷⁹ <http://www.geo.gov.ua/novyna/derzhgeonadra-iniciyuvala-zustrich-z-predstavnykamy-profspiiky-ukrnafty>

¹⁸⁰ <http://kolo.news/category/situatsiyi/3399>

¹⁸¹ <http://energolife.info/ua/2017/Energy/3237/Укргазвидобування-Полтавська-облрада-блокує-щорічний-видобуток-1-млрд-кубометрів-газу.htm>

¹⁸² <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=61900&pf35401=424915>

¹⁸³ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=796726450503142&id=100004973836647

¹⁸⁴ <http://www.geo.gov.ua/novyna/vidbuvsya-aukcion-z-prodazhu-specdozvoliv-na-korystuvannya-nadramy>

¹⁸⁵ <https://www.rbc.ua/ukr/news/predvaritelnye-rezultaty-audita-deyatelnosti-1498603282.html>

Стаття 280 Угоди про асоціацію в частині забезпечення прозорості надання ліцензій на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів

У листопаді 2016 року на сайті Державного інформаційного геологічного фонду «Геоінформ України» розміщено інтерактивну карту ділянок надр, на які видано спеціальні дозволи на користування надрами. Зазначена карта є елементом запровадження спрощеного доступу в реальному часі до державної геологічної інформації в обсязі та цифровій якості, необхідній для виявлення комерційної заінтересованості приватних надрокористувачів¹⁸⁶. Проте Мінприроди зволікає з розробленням проекту постанови Кабінету Міністрів «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 червня 1995 року № 423», що запроваджує спрощений цифровий доступ до вторинної геологічної інформації в реальному часі (термін виконання завдання – перший квартал 2017 року¹⁸⁷).

Стаття 338 Угоди про асоціацію в частині продовження та активізації співробітництва у сфері енергетики

На виконання пункту «а» статті 338 щодо імплементації енергетичних стратегій і політик, розвитку/опрацювання відповідних прогнозів і сценаріїв 7 червня 2017 року на засіданні Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки було обговорено проект Енергетичної стратегії України до 2035 року¹⁸⁸. Остаточний текст документа планується схвалити у другому кварталі 2017 року (ціль I, завдання 163¹⁸⁹). Після цього Уряд розпочне напруження плану заходів реалізації стратегії.

Оцінка прогресу України: 12 зі 100

В Україні поки не створено мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів, як того вимагає Директива 2009/119/ЄС. Урядом не виконано жодного з пріоритетних завдань, передбачених планом імплементації директиви, а також не схвалено оновлений план, розроблений Держрезервом на заміну чинному. Попри формування відповідних робочих груп, досі не прийнято рішення щодо визначення моделі й затвердження плану дій зі створення мінімальних запасів нафти й нафтопродуктів, а також нормативних актів, необхідних для формування таких запасів, створення системи управління ними.

Поки держава може забезпечити близько половини технічних можливостей для належного зберігання запасів. Натомість в червні Держрезерв організував зустріч європейських та українських експертів проекту технічної підтримки ЄС "Допомога Україні у процесі впровадження реформ у секторі енергетики відповідно до міжнародних зобов'язань країни", де було представлено План дій з реалізації проекту для погодження моделі мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів.

Системи гарантування якості і безпечності нафтопродуктів на ринку України відповідно до вимог директив ЄС не існує. Натомість суб'єкти ринку нафтопродуктів, у рамках погоджених Правил професійної етики у конкуренції щодо чесності та прозорості роздрібного ринку пального в Україні, передбачили добровільне створення недержавної системи.

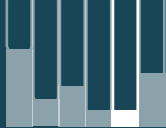
Протягом першого півріччя 2017 року не відбулося жодного аукціону з продажу спеціальних дозволів на користування надрами з метою видобутку нафти, газу, конденсату. Тим часом, у червні набув чинності наказ Мінприроди від 15 березня 2017 року № 118 "Про затвердження Правил розробки нафтових і газових родовищ", однак імплементація Директиви 94/22/ЄС все ще відбувається незадовільними темпами.

¹⁸⁶ <http://www.drs.gov.ua/deregulation/plan-deregulyatsiyi-2016-2017-rr/>

¹⁸⁷ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁸⁸ <http://kompek.rada.gov.ua/documents/zasid/73177.html>

¹⁸⁹ <http://www.kmu.gov.ua/document/249935381/R0275.doc>

підсумковий бал: 12

НАФТА

0 ----- 100
балів

20

Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство

40

Ступінь готовності інфраструктури запасу нафти та/або нафтопродуктів

0

Обсяги створених запасів нафти та/або нафтопродуктів

0

Прозорість надання надр у користування

0

Система забезпечення якості палива

Бізнес-клімат

У червні нарешті відбулася презентація Енергетичної Стратегії до 2035, головна мета якої - підвищення енергетичної безпеки. Очікується продовження роботи над детальним планом дій по її імplementації.

Також було оприлюднено Першочерговий план дій з розвитку промисловості, який розробило Мінекономрозвитку. Даний План дій охоплює різні галузі, в тому числі і галузь енергетики, та пропонує ряд суттєвих дій, які мають вплинути безпосередньо на розвиток галузі. Так серед інших запропонованих, слід виділити введення RAB-регулювання, що збільшить рівень вкладення інвестицій в енергетичну інфраструктуру.

RAB-регулювання знайшло відображення і в поданому законопроекті №6635. Крім даного законопроекту було подано ще п'ять інших в червні, чотири з яких пропонують внесення змін в законодавчу сферу з метою покращення бізнес-клімату, а п'ятий законопроект пропонує зробити фінансову інформацію компаній прозорою для споживачів.

Реформа держзакупівель триває і у червні систему ProZorro об'єднано з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Це дає можливість як компаніям пришвидшити процес перевірки даних та реєстрацію, так і замовникам швидше перевірити дані учасників торгів.

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

“Урядовий кур’єр” опублікував ряд раніше прийнятих постанов НКРЕКП, тож тепер вони вступили в дію. Серед них ліцензійні умови провадження господарської діяльності

- з транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом, прийняті 16 лютого¹⁹⁰;
- з виробництва електричної енергії, прийняті 22 березня¹⁹¹;
- з постачання електричної енергії, прийняті 13 квітня¹⁹².

Стаття 379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

НКРЕКП продовжує оптимізацію роботи з компаніями, експертами, журналістами та рештою користувачів. Цього місяця впроваджено можливість “підписатись на НКРЕКП”¹⁹³, що дозволить всім бажаючим отримувати на свою електронну пошту актуальні новини з першоджерела. Також, на веб-порталі Регулятора запущено онлайн-калькулятор¹⁹⁴ для визначення вартості стандартного приєднання до газорозподільчої мережі: обравши необхідні параметри, споживач отримує розраховану вартість такого підключення та перелік компаній (включно з їх контактними даними), які надають ці послуги.

Міністр енергетики та вугільної промисловості І.Насалик представив Комітету ВРУ з питань ПЕК оновлену Енергетичну стратегію України до 2035 року¹⁹⁵. За результатами засідання всім учасникам дискусії було запропоновано надіслати робочій групі свої зауваження та коментарі в письмовій формі. Детальніше про те, що передбачає документ, можна прочитати в попередніх моніторингових звітах.

¹⁹⁰ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=6115>

¹⁹¹ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=6125>

¹⁹² <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=6136>

¹⁹³ <http://www.nerc.gov.ua/?news=6097>

¹⁹⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?news=6096>

¹⁹⁵ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=250048947&cat_id=244276429

Бізнес-клімат

Оператор газотранспортної мережі “Укртрансгаз” запустив послугу “митний склад”. Це дає можливість українським та іноземним трейдерам протягом 1095 днів зберігати свій газ в українських газосховищах. Якщо паливо в подальшому має транспортуватись за межі України, то воно може весь цей час зберігатись без сплати податків та митних зборів¹⁹⁶.

У ВРУ зареєстрували законопроект №6547¹⁹⁷, яким пропонується доповнити Закон щодо особливостей доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення. Правки стосуються суб’єктів господарювання, що працюють у відповідних сферах, а саме пропонується зобов’язати їх публікувати таку інформацію:

- отримані доходи та здійснені ними грошові платежі;
- укладені договори з іншими суб’єктами господарювання з розкриттям інформації щодо предмету кожного договору, кількості та ціни за одиницю товару, ціни робіт та/або послуг, передбачені договором грошові зобов’язання сторін, в тому числі строки виконання цих грошових зобов’язань.

Очікується, що дані зміни позитивно вплинуть на збільшення прозорості у секторах енергетики і сприятимуть захисту прав та інтересів споживачів.

Зареєстровано пакет законопроектів (№6540¹⁹⁸, №6541¹⁹⁹, №6542²⁰⁰, №6543²⁰¹), що стосуються покращення інвестиційного клімату загалом. Передбачається багато змін та спрощень, серед головного:

- скасування необхідності використовувати печатку;
- прискорений механізм розгляду проваджень у справах про банкрутство;
- захист та посилення прав акціонерів, зокрема міноритарних.

Крім того, у червні у порядок денний ВРУ двічі потрапив законопроект №4871 про внесення змін до Митного кодексу України щодо уніфікованої митної квитанції²⁰² та один раз законопроект №6229 про забезпечення прозорості у видобувних галузях²⁰³, втім до їх фактичного розгляду справа не доходила.

Статті 263-267 про державну допомогу суб’єктам господарювання

У червні АМКУ оприлюднив проект Постанови КМУ щодо врегулювання окремих питань відносно критеріїв допустимості надання державної допомоги суб’єктам господарювання для захисту навколишнього середовища. Конкретизовано категорії отримувачів, що можуть отримувати держдопомогу для цих цілей; визначений її максимальний розмір, умови і способи надання. Всі коментарі до проекту Постанови прийматимуться в термін до 21 липня 2017 року²⁰⁴.

¹⁹⁶ <http://utg.ua/utg/media/news/2017/06/ukrtransgaz-vidkruvae-sklad-dla-treideriv.html>

¹⁹⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61957

¹⁹⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61950

¹⁹⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61951

²⁰⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61952

²⁰¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61953

²⁰² http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4871&skl=9

²⁰³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=6229&skl=9

²⁰⁴ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/135961>

Статті 148-156 про державні закупівлі (положення Директиви 2014/25/ЄС)

Опубліковано Звіт про результати роботи системи публічних закупівель ProZorro у I кв. 2017 року²⁰⁵. Як відзначено у звіті, одним з найбільших секторів по оголошенню закупівель є сектор з нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії. Порівнюючи статистику державних закупівель за серпень-грудень 2016 року²⁰⁶ із зібраною в січні-березні 2017 року, відбулись такі зміни:

- Протягом останніх 5 місяців минулого року через систему ProZorro було укладено майже 22 тис. договорів на загальну суму 69 млрд. грн, тоді як в першому кварталі 2017 року було укладено 45 тис. договорів на суму 94 млрд. грн. У 2017 році, кількість підписаних договорів зросла на 350% до більш ніж 15 тис. за місяць.
- Економія за завершеними лотами в 2016 році склала 5,4 млрд грн (за 5 місяців), а у 2017 році склала 4,380 млрд грн (за 3 місяці).
- В 2016 році до АМКУ надійшло 1846 скарг, з них 704 були прийняті до розгляду, серед них 76,1% склали скарги на рішення замовника в процесі держзакупівель. В 2017 році серед усіх скарг, що надійшли до АМКУ лише 1,02% стосувалися оскарження торгів, з них 82% відносно рішення замовника та 18% відносно умов проведення закупівель.

У червні відбулася інтеграція системи ProZorro з Єдиним Державним Реєстром. Таким чином, замовник може отримати всю інформацію про компанію безкоштовно та швидко, а сама компанія набагато швидше пройде перевірку та буде зареєстрована на майданчику закупівель²⁰⁷.

В середині червня продовжилась робота над вдосконаленням сторінки “Скарги” системи DoZorro, так було додано функціональну можливість обліку повідомлень про недотримання процедур закупівлі, а також відповідні надіслані оскарження та реакція на них. Юристи ІТ планують проаналізувати більше 2000 закупівель на отримані скарги, звернення та результати. Інформація буде у вільному доступі на порталі DoZorro, що зробить її ще більш доступною для аналітики та контролю громадськістю²⁰⁸.

Статті 27-49 про доступ товарів на ринки

Мінекономрозвитку опублікувало Першочерговий план дій з розвитку промисловості, який охоплює шість галузей, серед яких є і електроенергетика. Наразі План дій передбачає відміну дотаційних сертифікатів при експорті електроенергії, а також охоплює сферу визначення попиту та пропозицій на вугілля марки “Г” в Україні, та питання збільшення оптової ринкової ціни на електроенергію в разі збільшення експорту електроенергії. Також план дій передбачає встановлення RAB тарифів як таких, що стимулюватимуть бізнес вкладати інвестиції в розвиток мереж, та передбачає заміну газових котлів на нові електричні. План дій охоплює також і галузь видобування. Так наразі передбачається розробка нових законопроектів з метою налагодження нового типу співробітництва між державними та приватними компаніями у сфері видобування. Водночас планується внести зміни в існуючі постанови КМУ - №594, 615, 865, 321, 870, 302, 423. В даних постановою планується скасувати ряд дозволів та обов'язкових експертиз, серед яких - перенесення обов'язків прийняття рішення про затвердження проектів з видобутку до обов'язків Держгеонадри, та надати за принципом мовчазної згоди термін для розгляду проектів 1 місяць; скасування обов'язкової закупівлі геологічної інформації в Держгеонадрах; скасування погодження на отримання спецдозволу від МВС та ДФС. Також пропонується прийняти

²⁰⁵ <https://www.slideshare.net/MaxNefyodov/12017-76792588>

²⁰⁶ <https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2017/05/Zvit-ProZorro-2016.pdf>

²⁰⁷ <https://dozorro.org/news/prozorro-integruvalos-z-yedr>

²⁰⁸ <https://dozorro.org/blog/dozorro-spilnota-na-storozhi-chesnih-zakupivel>

законопроект № 5459 про впровадження стимулюючої ставки рентної плати. Так планується понизити рентну ставку з 29%/14% до 12%, що є середнім рівнем ставки в Європі²⁰⁹.

Стаття 93 про доступ до енергоринків

В червні було подано законопроект №6635, який пропонує ввести РAB-регулювання, відносно підключення електроустановок до електричних мереж. Зміни пропонується внести в прийнятий закон про ринок електричної енергії. Таке стимулююче регулювання, на думку авторів, дозволить підвищити рівень інвестицій в нове будівництво та модернізацію існуючої інфраструктури мереж²¹⁰.

Оцінка прогресу України: 40 зі 100

Секретаріат Енергетичного співтовариства ще не заклав порушену в 2014 році справу відносно прозорості надання державної допомоги. Хоча у цій сфері намітився прогрес у зв'язку з набранням у серпні 2017 року чинності Законом "Про державну допомогу суб'єктам господарювання". Підготовку необхідних правил щодо здійснення контролю за наданням державної допомоги майже завершено: залишилось прийняти лише 6 із 12 регуляторних актів, а наприкінці минулого року було завершено пілотний проект з моніторингу державної допомоги в енергетичній сфері.

У сфері реалізації зобов'язань щодо публічних закупівель, на розгляді перебувають законопроект щодо моніторингу закупівель, проект наказу щодо розробки національних класифікаторів, проект урядової постанови, що має врегулювати деякі положення про електронні майданчики. Також триває робота над системним аналізом закупівель.

На виконання Закону "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" регулятор розробив низку підзаконних актів – наприклад, щодо розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання, ліцензійних умов, стандартів якості послуг, проведення відкритих обговорень проектів своїх рішень. Проте, положення Закону про ротацію членів регулятора не виконуються.

У порівнянні оцінками за попередній період, дещо покращилась інвестиційна привабливість енергоринків¹. На основі даних Держстату за вересень 2016 року - березень 2017 року, порівняно з попередніми 6 місяцями, зростання капітальних інвестицій у добувній промисловості склало 115% (12670,6 млн грн), у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення – 153% (438,6 млн грн), у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 129% (6702,5 млн грн). При цьому, якщо за минулий оціночний період, динаміка прямих іноземних інвестицій у всі три види господарської діяльності мала від'ємне значення, то станом на 1 квітня 2017 у порівнянні з 1 жовтня 2016 року прямі іноземні інвестиції у видобуток вийшли на позитивну динаміку – 152% (1781,8 млн дол. США), решта зберегли від'ємну динаміку.

Вся необхідна інформація щодо процедур і вимог для ліцензування та підключення знаходиться у вільному доступі на сайті НКРЕКП у розділі "Ліцензування (адмінпослуги)". Відповідно до офіційних даних, Україна значно відстає від країн ЄС (за приклад бралася Німеччина) у питанні підключення до газових та електричних мереж. Зокрема, для підключення до газової мережі (Кодекс газорозподільних систем) потрібно пройти 7 процедур, що займає 115 днів, до електромережі (рейтинг Doing Business) – 5 процедур і 281 день відповідно.

²⁰⁹ <https://issuu.com/mineconomdev/docs/>

²¹⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62117

підсумковий бал: 40

БІЗНЕС-КЛІМАТ

0 ----- 100
балів

52.8

Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство

38.2

Інвестиційна привабливість енергоринків (динаміка)

52.7

Ступінь зарегульованості

51

Виконання конкурентних правил

54

Приведена у відповідність система надання державної допомоги

-10

Факти невідповідності
з актами ЄС, відсутність
дій з імплементації

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
Статті 338, 341, Регламент (ЄС) № 715/2009
Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2010/30/ЄС
Директива 2010/31/ЄС
Директива 2012/27/ЄС
Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС)
Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
Директиви 85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС
Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС

Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЕС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЕС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЕС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проекти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проектів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації економічного співробітництва та розробки, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації Конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирої нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003²¹¹

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

²¹¹ Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.

Бенчмарки

ДОДАТОК 3

Ключові показники для оцінки просування України у виконанні угоди про асоціацію Україна-ЄС в секторах енергетики та довкілля

ГАЗ

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Оцінка (бал)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-	Оцінка наявності/відсутності Наявність: -10 від загального балу Відсутність: без змін	1
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість та рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання конкретної директиви / регламенту ²¹² Директива 2009/73/ЄС Регламент (ЄС) № 715/2009 Директива 2004/67/ЄС	75	Оцінка від 0 до 100 балів 0: не розроблено і не прийнято жодного НПА 1-20: розроблено окремі НПА, жодного не прийнято 21-40: розроблено більшість НПА, частину прийнято 41-60: розроблено всі НПА, частину прийнято 61-80: розроблено і прийнято більшість НПА 81-100: розроблено і прийнято усі НПА Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх директивах у розділі.	1

²¹² Включає закони та підзаконні акти, а також плани дій, звіти з безпеки постачань тощо; не включає продукти політики, тобто плани з підготовка НПА, плани з імплементації тощо.

Бенчмарки

3	Ступінь незалежності операторів ГТС/сховищ	Реалізація Плану реструктуризації НАК "Нафтогаз України" з метою відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу	45	Оцінка від 0 до 100 балів 0: відсутність практичної незалежності, повна вертикальна інтеграція 1-30: виконано підготовчий етап (пп. 1-5, 8 плану) 31-50: розроблено та схвалено НПА (пп. 6 плану) 51-70: здійснено передачу активів, проведено сертифікацію оператора ГТС (пп. 7,9 плану) 71-90: здійснено виділення газосховищ (пп. 10-15 плану) 91-100: незалежність обох операторів підтверджена сертифікацією та відповідними актами контролю НКРЕКП	1
4	Ступінь незалежності операторів ГРМ	Кількість задокументованих порушень з боку операторів, що є дискримінаційними ²¹³	40 ²¹⁴	Оцінка від 0 до 100 балів Бал = частка операторів-порушників серед загальної кількості перевірених операторів 0: 90-100% 1-20: 75-90% 21-40: 50-75% 41-60: 25-50% 61-80: 10-25% 81-100: 0-10%	1

²¹³ За даними НКРЕКП про результати заходів державного контролю, зокрема даних про факти надання переваги будь-якому замовнику чи газопостачальному підприємству при укладенні договорів про транспортування газу розподільними трубопроводами, фактів прямого або опосередкованого заважання або протидії іншим газопостачальним підприємствам у провадженні ними діяльності з постачання природного газу та інших фактів зловживання монопольним становищем.

²¹⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?id=19318>

Бенчмарки

5a	Ступінь відкриття ринку	Частка ринку з нерегульованими цінами або відсутністю обмежень за спеціальними обов'язками	38 (дані МЕВП: всього спожито за 5 міс. 2017 р. – 16,5 млрд.м ³ (з ВТВ), нерег. – 6,2 млрд.м ³) ²¹⁵	Оцінка від 0 до 100 балів Бал = частка відкритого ринку	1
5b		Показники ринкової концентрації на роздрібному ринку (кількість гравців, їх частки) ²¹⁶	70 (дані НКРЕКП: на роздрібному ринку газу частка трьох найбільших груп постачальників - 58 % у 2016 р.) ²¹⁷	Оцінка значення індикатора CR3 ²¹⁸ від 0 до 100 балів 0: 95-100% 1-20: 85-95% 21-40: 70-85% 41-60: 60-70% 61-80: 50-60% 81-100: до 50%	1
6	Наявність чітко регламентованих механізмів зміни постачальників	Реальна здатність обирати поміж постачальниками (частка домогосподарств, що змінили постачальника, за рік ²¹⁹)	N/A (дані відсутні)	Оцінка т.зв. switching rate від 0 до 100 балів 0: до 0,5% 1-20: 0,5-1% 21-40: 1-4% 41-60: 4-6% 61-80: 6-8% 81-100: понад 8%	1
7	Рівень залежності від імпорту газу та диверсифікація	Частки імпорту в структурі загального споживання Частка кожного постачальника в структурі імпорту	50+90)/2 = 70 50 (імпортозалежн.: 41%,	Оцінка імпортозалежності від 0 до 100 балів 0: повна залежність (95-100%) 1-20: часткова залежність (70-95%)	1

²¹⁵ <http://195.78.68.67/minugol/doccatalog/document?id=245220005>

²¹⁶ Дані моніторингу НКРЕКП (будуть доступні у майбутньому).

²¹⁷ http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Catalog3/Richnyi_zvit_NKREKP_2016.pdf

²¹⁸ Сума ринкових часток трьох найбільших постачальників.

²¹⁹ Дані моніторингу НКРЕКП (будуть доступні у майбутньому).

Бенчмарки

			імпортовано газу –7 млрд.м³)²²⁰ 90 (диверсифікація: мін. 4 постачальн., усі з часткою <30%)	21-40: часткова залежність (55-70%) 41-60: часткова залежність (25-50%) 61-80: часткова залежність (5-25%) 81-100: повна незалежність (0-5%) Оцінка диверсифікації від 0 до 100 балів 0: монопольна залежність від 1 постачальника 1-20: частка альтернативних постачальників менше 30% 21-40: частка альтернативних постачальників між 30% і 50%, існує щонайменше 2 таких постачальника 41-60: частка альтернативних постачальників між 50% і 66%, існує щонайменше 3 таких постачальника, один або два мають частку понад 30% 61-80: частка альтернативних постачальників між 66% і 75%, існує щонайменше 4 постачальників, один або два мають частку понад 30% 81-100: існує щонайменше 4 постачальника, усі з часткою менше 30%	
--	--	--	--	--	--

²²⁰ <http://utg.ua/utg/media/news/2017/06/utg-6m-2017-production-and-consumption.html>

Бенчмарки

				Бал = середнє арифметичне (бал за імпортозалежність, бал за диверсифікацію)	
8	Вплив перебоїв з постачанням	Обсяг дефіциту газу, створений у випадку перебоїв у постачанні, за період збоїв (у % до від загального споживання) За наявності – тривалість надзвичайного періоду (у днях)	100	Оцінка від 0 до 100 балів 0: 65-100% 1-20: 20-65% 21-40: 15-20% 41-60: 10-15% 61-80: 5-10% 81-100: менше 5%	1
9	Стан розрахунків	Динаміка поточних розрахунків кінцевих споживачів (крім промислових) перед постачальними компаніями ²²¹	20 (борги ТКЕ-ТЕЦ перед Нафтогазом за I півріччя 2017 р. – 8,97 млрд грн, рівень оплати 52%) ²²²	Оцінка від 0 до 100 балів, у % до від загального споживання за період 0: менше 50% 1-20: 50-70% 21-40: 70-85% 41-60: 85-90% 61-80: 90-97% 81-100: 97-100%	1
			Сукупний бал: 58²²³		

²²¹ Без урахування боргів попередніх періодів.

²²² <http://www.naftogaz.com/files/Information/TKE-tabl-29-06-2017.pdf>

²²³ Середнє арифметичне, без урахування індикаторів без початкових даних (N/A), з урахуванням питомої ваги окремих індикаторів.

Бенчмарки

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА ТА ЯДЕРНА БЕЗПЕКА

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Оцінка (бал)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-20	Справи ECS-1/12 та ECS-08/15 проти України – недотримання відповідних правил Енергетичного Співтовариства, а саме Секретаріат прийшов до висновку, що ОСП в особі «НЕК «Укренерго» не дотримується Правила проведення аукціонів, затверджених НКРЕКП і, пов'язаних з розподілом транскордонних потужностей. Позиція України (НЕК «Укренерго») повинна бути подана до Секретаріату до 24 липня 2017 року.	1
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість та рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання конкретної директиви / регламенту: Директиви 2009/72/ЄС	сер. 41,4 90	13.04. прийнято, а 11.06.2017 набув чинності Закон України «Про ринок електричної енергії», який визначає нову модель енергоринку відповідно до 3-го Енергетичного пакету та порядок переходу до нього. Постійно діюча група в НКРЕКП має план роботи з напрацювання проектів вторинного законодавства в терміни, визначені законом. Перший проект НПА (сертифікація ОСП) оприлюднено.	1

Бенчмарки

		Регламенту 714/2009/ЕС	50	В робочих групах опрацьовані проекти мережєвих кодексів, кодексу комерційного обліку тощо. Оприлюднення та обговорення буде відбуватися відповідно до Перехідних положень закону «Про ринок електричної енергії». Регулятор, відповідно до Перехідних положень закону, оприлюднив перший НПА стосовно Порядку здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії.	
		Директиви 2005/89/ЕС	24	Розроблені окремі проекти НПА, і лише незначна частина затверджена.	
		Директиви 2013/59/Євратом Директиви 2006/117/Євратом	10	Ще наприкінці 2015 року було розроблено проект постанови КМУ «Про внесення змін до Порядку видачі дозволу на здійснення міжнародних перевезень радіоактивних матеріалів». Проте Державною регуляторною службою (ДРС) було відмовлено у погодженні даного проекту постанови. Представники ДРС повідомили, що проект постанови буде розглянутий після приведення	
		Директиви 2014/87/ Євратом	33		

Бенчмарки

				Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» у відповідність до Закону України «Про адміністративні послуги».	
3	Ступінь незалежності оператора магістральних мереж	Реалізація процесу відокремлення функцій з передачі електроенергії та диспетчерської діяльності Зміна корпоративного управління "Укренерго"	сер. 37,5 40 35	30 червня НКРЕКП оприлюднила проект Порядку здійснення сертифікації оператора системи передачі електричної енергії. ²²⁴ Законом України «Про ринок електричної енергії» передбачено прийняття Регулятором цього документу до 11.08.2017. 19.06. МЕВП погодило проект нового статуту ДП «НЕК «Укренерго» з урахуванням пропозицій, висловлених Міністерством та донорською спільнотою.	
4	Ступінь незалежності операторів розподільних мереж (обленерго)	Кількість задокументованих порушень з боку операторів, що є дискримінаційними (відповідно до ліцензійних умов з розподілу та з передачі електричної енергії)	N/A		
5a	Ступінь відкриття ринку	Частка ринку з нерегульованими цінами або відсутністю обмежень за спеціальними обов'язками	8,5	За даними, що вказані у Річному звіті НКРЕКП за 2016 рік, частка у постачанні за нерегульованими тарифами (ПНТ) складала 10,8% (7,7% для споживачів України та 3,1% експорт) ²²⁵ . Аналіз даних	

²²⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?news=6162>

²²⁵ Моніторинг здійснюється за 1 півріччя 2017 року. Відомості по цьому пункту за 6 міс відсутні.

Бенчмарки

				"Енергоринку" за I півріччя 2017 року показує лише 8,5% електроенергії, придбаної ПНТ.	
5b		Показники ринкової концентрації на роздрібному ринку (кількість гравців, їх частки)	N/A		
6	Наявність чітко регламентованих механізмів зміни постачальників	Реальна здатність обирати поміж постачальниками (частка домогосподарств, що змінили постачальника, за рік)	N/A		
7	Умови торгівлі, у т.ч. транскордонної	Недискримінаційні умови імпорту/експорту електроенергії (митні ставки, обмеження, аукціони тощо) Прийняття рішень щодо процедури питань консультацій з питань перетоків (транзиту) електричної енергії	75 N/A	23.03.2017 НКРЕКП затвердила новий Порядок проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж. З 31 травня до роботи повністю підготовлена електронна онлайн-платформа проведення аукціонів з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України, яка надасть можливість ДП «НЕК «Укренерго» проводити не лише річні та місячні аукціони, а й добові аукціони.	
8	Безпека постачань	Прийняття рішень щодо введення надзвичайного стану в електронергетиці, ОЕС України тощо За наявності – тривалість надзвичайного періоду (у днях)	сер. 45 0 (<1)	Тимчасові надзвичайні заходи на ринку електричної енергії введені в дію КМУ з 17 квітня 2017 на місяць і продовжені у травні. Заходи пояснюються необхідністю накопичення	

Бенчмарки

		Прийняття і виконання 10-річного Плану розвитку ОЕС України	90	вугілля на станціях для сезону осінь-зима 2017-2018. 27 червня певна кількість українських підприємств , включаючи банки та Укрзалізницю, зазнали кібератаки і їх робота була частково призупинена. Посадові особи МЕВП та НЕК «Укренерго» запевнили, що атаки, які здійснювалися на комп'ютерні мережі, не вплинули на роботу енергосистеми України. Вони також зазначили, що підприємства мають достатню кількість резервних каналів, щоб керувати енергосистемою та безпечно експлуатувати обладнання План прийнятий, щорічно до нього вносяться зміни.	
9	Створення системи моніторингу та обліку опромінення	Динаміка виконання відповідної державної цільової програми (національний план дій із зменшення ризиків тривалого опромінення продуктами радону)	30	На кінець 2016 року була розроблена друга редакція проекту Постанови КМУ «Про затвердження Порядку створення єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення».	
			Сукупний бал: 20²²⁶		

²²⁶ Середнє арифметичне, без урахування індикаторів без початкових даних (N/A), з урахуванням питомої ваги окремих індикаторів.

Бенчмарки

ЕНЕРГЕТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Оцінка (бал)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-	Оцінка наявності/відсутності Наявність: -10 до загального балу Відсутність: без змін	1
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість та рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання: Директиви 2010/30/ЄС ²²⁷ Директиви 2010/31/ЄС ²²⁸ Директиви 2012/27/ЄС	сер. 41,8 95 30 28	Оцінка від 0 до 100 балів (для Директиви 2012/27/ЄС питома вага = 3) 0: не розроблено і не прийнято жодного НПА 1-20: розроблено окремі НПА, жодного не прийнято 21-40: розроблено більшість НПА, частину прийнято 41-60: розроблено всі НПА, частину прийнято 61-80: розроблено і прийнято більшість НПА 81-100: розроблено і прийнято усі НПА Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх директивах у розділі, з урахуванням питомої ваги Директиви 2012/27/ЄС	1
3	Динаміка підвищення ефективності використання енергії на	Відсоткове значення енергії, зекономленої завдяки	N/A	Оцінка від 0 до 100 балів	2

²²⁷ Маркування та стандартна інформація про товар обсягів споживання енергії та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

²²⁸ Встановлення мінімальних вимог енергетичної ефективності будинків та їх елементів; національний план для збільшення кількості будівель з майже нульовим споживанням енергії; застосування мінімальних вимог щодо енергетичної ефективності нових будівель; енергетична сертифікація; встановлення незалежних систем контролю сертифікатів.

Бенчмарки

	загальнонаціональному рівні (згідно з Національним планом дій з підвищення енергоефективності)	впровадженню заходів з енергоефективності За наявності – показник енергоємності ВВП		__ згідно з процентним значенням виконання закладеного плану	
4	Обсяг коштів, що вкладається за програмами підвищення енергоефективності	Сума коштів, виділених або залучених до усіх наявних програм з підвищення енергоефективності (наприклад, «теплі кредити», розмір Фонду енергоефективності)	40	Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів фінансування	1
5	Динаміка будівель з майже нульовим споживанням енергії	Кількість будівель з майже нульовим споживанням енергії	0	Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів	2
6	Динаміка загальної площі приміщень опалюваних і (або) охолоджуваних будівель, що належать їй центральному урядові та займається ним, що були відремонтовані задля виконання принаймні мінімальних вимог до енергоефективності	% загальної площі енергомодернізованих публічних закладів	0	Оцінка від 0 до 100 балів __ 0 за від'ємну динаміку __ 100 за позитивну динаміку	1
7	Динаміка оснащення споживачів та багатоквартирні будинки будинковими та індивідуальними лічильниками тепла	Відсоткова кількість споживачів, оснащених індивідуальними лічильниками тепла	35	Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним відсотком поточного значення у пропорції 50 / 50 між будинковими та індивідуальними лічильниками	2
8	Кількість випадків та загальна сума штрафів, стягнутих за позовами про невиконання впроваджених положень з енергоефективності.	Кількість випадків та загальна сума штрафів, стягнутих за позовами про невиконання впроваджених положень з енергоефективності.	N/A	Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів	2
			Сукупний бал: 30²²⁹		

²²⁹ Середнє арифметичне, без урахування індикаторів без початкових даних (N/A), з урахуванням питомої ваги окремих індикаторів.

Бенчмарки

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Оцінка (бал)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-10	Оцінка наявності/відсутності Наявність: -10 до загального балу Відсутність: без змін	1
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість та рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання конкретної директиви / регламенту²³⁰ (1) Директив 2011/92/ЄС, 2003/4/ЄС, 2003/35/ЄС (створення системи оцінки впливу на довкілля) (2) Директиви 2001/42/ЄС (створення системи стратегічної екологічної оцінки)	сер. 23,(3) 40 – є План імплементації Директиви - прийнято ЗУ “Про оцінку впливу на довкілля” 30 – План імплементації Директиви - Проект ЗУ “Про стратегічну екологічну оцінку”	Оцінка від 0 до 100 балів 0: не розроблено і не прийнято жодного НПА 1-20: розроблено окремі НПА, жодного не прийнято 21-40: розроблено більшість НПА, частину прийнято 41-60: розроблено всі НПА, частину прийнято 61-80: розроблено і прийнято більшість НПА 81-100: розроблено і прийнято усі НПА Підсумковий бал – середнє арифметичне по всім директивам у розділі.	1

²³⁰ Включає закони та підзаконні акти, а також плани дій, звіти з безпеки постачань тощо; не включає продукти політики, тобто плани з підготовка НПА, плани з імплементації тощо.

Бенчмарки

		(3) Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації	прийнятий в першому читанні 15 - План імплементації директиви - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у частині доступу до екологічної інформації», розроблений Робочою групою при Мінприроди, проте не оприлюднений		
		(4) Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів і програм	30 – План імплементації Директиви - проект ЗУ “Про стратегічну екологічну оцінку” прийнятий в першому читанні (враховує більшість положень щодо		

Бенчмарки

		(5) Директиви 2009/147/ЄС про захист диких птахів	участі громадськості в підготовці планів і програм) 25 – план імплементції Директиви - проект ЗУ “Про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори” розроблений Робочою групою при Мінприроди, проте не оприлюднений - прийнята в першому читанні низка нормативно- правових актів у сфері охорони природи та ПЗФ, які не мають прямого відношення до птахів, проте у випадку прийняття та належного застосування		
--	--	--	--	--	--

Бенчмарки

		(6) Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи	матимуть позитивний вплив на охорону птахів - прийнятий ЗУ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат” (не має прямого впливу на захист птахів, проте сприятиме їх охороні) 15 - План імплементації директиви - Проект розпорядження КМУ “Про схвалення Концепції реформування державної системи моніторингу довкілля”		
--	--	---	--	--	--

Бенчмарки

		(7) Директиви 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)	20 – План імплементації директиви - Прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов’язані з одержанням документів дозвільного характеру” - Проект Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок - Проект Національного плану скорочення викидів підприємствами гірничо-металургійного		
--	--	---	--	--	--

Бенчмарки

		(8) Директиви 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у певних видах рідкого палива	комплексу (не оприлюднено) 15 - план імплементації Директиви - Проект Постанови “Про внесення змін до постанов КМУ від 1 червня 2011 р. №573 і від 1 серпня 2013 р. №927” (оприлюднено для обговорення) - Постанова “Про внесення зміни до пункту 2 Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив” (-5 балів)		
		(9) Директиви 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії,			

Бенчмарки

		виробленої з відновлюваних джерел	20 - Уряд схвалив Програму розвитку гідроенергетики України до 2026 року, яка дозволить довести частку маневрених потужностей ГЕС і ГАЕС у загальному балансі галузі до 15,5%; - Прийнято та підписано Президентом України П. ПОрошенком Закон «Про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії» (№4334).		
3	Застосування системи оцінки впливу на довкілля на практиці	Наявність електронного реєстру проведених ОВД	35 – реєстр стосується висновків державної екологічної процедури (не нової процедури ОВД, яка ще не проводиться на даний момент) Реєстр висновків, що надаються Мінприроди, доступний на веб-	Оцінка від 0 до 100 балів 0-20 – реєстр створений 21-40 – містить мінімальну інформацію 41-100 – залежно від повноти поданої інформації	1

Бенчмарки

			сторінці Мінприроди. Станом на 9 червня 2017 року доступно 16 висновків державної екологічної експертизи за період січень-червень 2017 року. Щодо висновків, які надаються облдержадміністраціями, то такі висновки доступні лише по Закарпатській, Кіровоградській, Луганській, Полтавській, Сумській, Харківській, Хмельницькій областях.		
4	Застосування системи стратегічної екологічної оцінки на практиці	Проведення СЕО на національному і місцевому рівнях	0 – не проводиться	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від кількості та якості проведених СЕО	1
5	Динаміка створення спеціальних природоохоронних територій (СПТ) для захисту птахів	Кількість та достатність СПТ, запропонованих до створення	0 – не створюються, у зв'язку із відсутністю спеціального законодавства	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від кількості та достатності СПТ, запропонованих до створення	1
6	Доступ до екологічної інформації на практиці	Динаміка об'єму екологічної інформації, яка доступна в електронному форматі	20 – інформація оцінюється відповідно до наявності даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних data.gov.ua (портал наразі працює в тестовому режимі)	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від повноти поданої інформації	1

Бенчмарки

			Розділ “Екологія” містить 198 наборів інформації. Останнє оновлення – 22 червня 2017 року.		
7	Реформована система моніторингу довкілля, що відповідає вимогам Директиви 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи	Динаміка об’єму моніторингових даних стану довкілля, що доступні в електронному форматі	За даний період не застосовується	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від повноти поданої інформації	1
8	Контроль за викидами зі стаціонарних джерел, зокрема викидами діоксиду сірки	Динаміка викидів забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел в атмосферне повітря	0 3078,1 тис тонн у 2016 році у порівнянні з 2857,2 тис тонн у 2015 році (+7,7%)	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від динаміки зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря зі стаціонарних джерел	1
		Динаміка викидів діоксиду сірки зі стаціонарних джерел в атмосферне повітря	0 1076,4 тис тонн у 2016 році у порівнянні з 830,3 тис тонн у 2015 році (+29,6%)	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від динаміки зменшення викидів діоксиду сірки з стаціонарних джерел в атмосферне повітря	1
9	Наявність і виконання Національного плану дій із скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від великих спалювальних установок	Динаміка викидів забруднюючих речовин спалювальними установками понад 50 МВт Динаміка обсягу інвестицій в модернізацію енергооб’єктів, спрямованих на зменшення шкоди від них навколишньому середовищу, в будівництво нових об’єктів	За даний період не застосовується	Оцінка від 0 до 100 балів залежно від динаміки викидів забруднюючих речовин спалювальними установками понад 50 МВт Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів фінансування Підсумковий бал – середнє арифметичне	1

Бенчмарки

10	Наявність і стан застосування методик обліку та моніторингу використання ВДЕ	Динаміка кількості та потужності об'єктів відновлювальної енергетики, а також обсягу і частка виробленої ними електроенергії у структурі споживання, обсяги виробництва та реалізації біоетанолу, біопалива (відповідно до індикаторів Нацплану)	сер. 73,5 90 -потужність об'єктів ВДЕ Станом на кінець 2016 року в Україні працювало 288 об'єктів відновлюваної енергетики (без урахування окупованої території АР Крим). Потужність об'єктів відновлюваної енергетики (окрім великих ГЕС та ГАЕС) – 1117,692 МВт. Потужність великих ГЕС та ГАЕС - 6063,3 МВт. Таким чином, загальна потужність об'єктів ВДЕ наприкінці 2016 року сягала 7180,992 МВт. Відповідно до Нацплану, наприкінці 2016 року потужність об'єктів ВДЕ мала би скласти 7977 МВт. 57 - Виробництво електроенергії об'єктами ВДЕ	Оцінка від 0 до 100 балів ___ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів Нацплану	1
----	--	--	--	--	---

Бенчмарки

			За 2016 рік виробництво електроенергії об'єктами ВДЕ склало 1560,3 млн кВт-год., а виробництво електроенергії ГЕС та ГАЕС – 9 118,7 млн кВт-год. Таким чином, загальне виробництво електроенергії цими об'єктами склало 10 679 млн кВт-год. Це 6,9% від загального обсягу (154 817,4 млн кВт-год.). Згідно з Нацпланом, ціль у виробництві електроенергії цими об'єктами у 2016 році становила 8,8%, обсяг виробництва – 18 726 млн кВт-год. Таким чином, ціль Нацплану була виконана лише на 57%.		
11	Програми та механізми стимулювання відновлювальної енергетики, обсяг коштів, що вкладається за цими програмами	Кількість схем підтримки ВДЕ, оцінка виконання Нацплану дій	сер. 23,(3) 10 – схвалено Програму розвитку гідроенергетики України до 2026 року, однак реалізацію	Оцінка від 0 до 100 балів __ згідно з процентним значенням виконання очікуваних індикаторів фінансування	1

Бенчмарки

			Програми передбачається здійснювати без залучення коштів держбюджету України за власні кошти підприємств та позики міжнародних фінансових організацій. 20 – новий Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про тепlopостачання" щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії» передбачає встановлення тарифу на теплову енергію для компаній, які здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії (включаючи ТЕЦ, ТЕС та когенераційні установки), на рівні 90% від діючого		
--	--	--	--	--	--

Бенчмарки

			тарифу на теплову енергію, яка виробляється з використанням природного газу. Це має стати стимулом для заміщення газу альтернативними видами палива. Повноваження щодо встановлення цих тарифів передано від НКРЕКП до місцевих органів самоврядування. 40 - НКРЕКП прийняла дві постанови про «зелені» тарифи та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва: №2380 від 29.12.2016 (на I квартал 2017 року); №427 від 30.03.2017 (на II квартал 2017 року). Постановою №427 тарифи для наземних об'єктів, величина встановленої		
--	--	--	---	--	--

Бенчмарки

			потужності яких перевищує 10 МВт, були збільшені на 4,6% у порівнянні з тарифами, вказаними у постанові №2380.		
			Сукупний бал: 12²³¹		

НАФТА

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Оцінка (бал)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-	Оцінка наявності/відсутності Наявність: -10 до загального балу Відсутність: без змін	
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість і рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання конкретної директиви	20	Оцінка від 0 до 100 балів 0: не розроблено і не прийнято жодного НПА 1-20: розроблено окремі НПА, жодного не прийнято 21-40: розроблено більшість НПА, частину прийнято 41-60: розроблено всі НПА, частину прийнято 61-80: розроблено і прийнято більшість НПА 81-100: розроблено і прийнято усі НПА Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх директивах у розділі.	1

²³¹ Середнє арифметичне, без урахування індикаторів без початкових даних (N/A), з урахуванням питомої ваги окремих індикаторів.

Бенчмарки

3	Ступінь готовності інфраструктури запасу нафти та/або нафтопродуктів	Наявність технічних можливостей для належного зберігання запасів нафти та/або нафтопродуктів необхідних для виконання Директиви 2009/119/ЄС	40	Оцінка від 0 до 100 балів Бал = готовність інфраструктури (% від необхідних / індикативних обсягів) 0: 0-10% 1-20: 10-25% 21-40: 25-50% 41-60: 50-75% 61-80: 75-90% 81-100: 90-100%	1
4	Обсяги створених запасів нафти та/або нафтопродуктів.	Обсяги запасів нафти та/або нафтопродуктів	0	Оцінка від 0 до 100 балів Бал = обсяг запасів (% від необхідних / індикативних обсягів) 0: 0-10% 1-20: 10-25% 21-40: 25-50% 41-60: 50-75% 61-80: 75-90% 81-100: 90-100%	1
5	Прозорість надання надр у користування	Кількість ділянок нафтогазоносних надр, що виставлені на відкриті аукціони й надані у користування за новим порядком (у річному вимірі)	0	Оцінка від 0 до 100 балів 0: менше 5 1-20: 5-10 21-40: 11-15 41-60: 16-20 61-80: 21-30 81-100: 30 і більше	1
6	Система забезпечення якості палива	Кількість порушень, зафіксованих системою моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів відповідно до вимог ЄС	0	Оцінка від 0 до 100 балів 0: системи гарантування якості палива не існує 1-100: залежно від виявленої кількості порушень та масштабу проблеми	1
			Сукупний бал: 12		

Бенчмарки

БІЗНЕС-КЛІМАТ

	<i>Індикатори-результати (outcomes)</i>	<i>Індикатори-ефекти (outputs, effects)</i>	<i>Поточний стан (baseline)</i>	<i>Шкала оцінки (assessment)</i>	<i>Питома вага</i>
1	Факти невідповідності з актами ЄС, відсутність дій з імплементації	Кількість справ про врегулювання спорів, порушених Секретаріатом Енергетичного Співтовариства	-10	Оцінка наявності/відсутності Наявність: -10 до загального балу Відсутність: без змін	
2	Ступінь транспозиції актів законодавства ЄС в українське законодавство	Кількість та рівень нормативно-правових актів, прийнятих на виконання конкретної директиви / регламенту ²³² : 1) Директиви 2014/25/ЄС 2) Директив 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частині вимог до регулятора) 3) Директива 2008/92/ЄС 4) Державна допомога суб'єктам господарювання 5) Конкурентне законодавство	1) 80 2) 20 3) 25 4) 75 5) 64 Сер. Знач.: 52,8	Оцінка від 0 до 100 балів 0: не розроблено і не прийнято жодного НПА 1-20: розроблено окремі НПА, жодного не прийнято 21-40: розроблено більшість НПА, частину прийнято 41-60: розроблено всі НПА, частину прийнято 61-80: розроблено і прийнято більшість НПА 81-100: розроблено і прийнято усі НПА Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх директивах у розділі.	1
3	Інвестиційна привабливість енергоринків (динаміка)	3.1 Капітальні інвестиції ²³³ : А) добувна промисловість (добування кам'яного та бурого вугілля, сирої нафти та	А) 30 (115%) Б) 100 (153%) В) 58 (129%)	Оцінка від 0 до 100 балів 0: відношення до попереднього періоду <100% 1-20: 100-110%	1

²³² Включає закони та підзаконні акти, а також плани дій, звіти з безпеки постачань тощо; не включає продукти політики, тобто плани з підготовка НПА, плани з імплементації тощо.

²³³ За період вересень '16 - березень '17 у порівнянні з періодом березень '16 - вересень '16. Дані Держстату

Бенчмарки

		природного газу, металевих руд та інших корисних копалин) Б) Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення В) Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Сер. Знач.: 62,7	21-40: 110-120% 41-60: 120-130% 61-80: 130-150% 81-100: >150% Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх показникам.	
		3.2 Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) ²³⁴ в Україну: А) добувна промисловість (добування кам'яного та бурого вугілля, сирої нафти та природного газу, металевих руд та інших корисних копалин) Б) Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення В) Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	А) 41 (151%) Б) 0 (98%) В) 0 (65%) Сер. знач: 13,7	Оцінка від 0 до 100 балів 0: відношення до попереднього періоду <100% 1-20: 100-125% 21-40: 126-150% 41-60: 151-175% 61-80: 176-200% 81-100: >200% Підсумковий бал – середнє арифметичне по всіх показникам.	1
		Загальний бал	38,2		
4	Ступінь зарегульованості	4.1 Підключення до мереж 1. Кількість процедур для (Україна в порівнянні з Німеччиною): А) Підключення до газової мережі Б) Підключення до електричної мережі	А) 5 Б) 6	Оцінка від 1 до 100 балів, де 1 – абсолютно незарегульоване середовище, максимально подібне до Європейських стандартів, 100 – протилежне значення. Визначається добутком двох параметрів:	1

²³⁴ Порівняння інвестованих коштів станом на 1.04.2017 та станом на 1.10.2016. Дані Держстату

Бенчмарки

		2. Час на опрацювання необхідних документів в Україні в порівнянні з Німеччиною: А) Підключення до газової мережі Б) Підключення до електричної мережі	А) 1 Б) 1 1А * 2А = 5 1Б * 2Б = 6 Сер. знач: 5,5	- Різниця у кількості процедур 1-2: більше на >6 3-4: більше на 4-5 5-6: більше на 2-3 7-8: більше на 1 9-10: однакова к-ть у порівнянні з Німеччиною - Різниця у часі, необхідному на підключення (календарні дні) 1-2: >45 днів 3-4: <45 днів 5-6: <21 дня 7-8: <14 днів 9-10: <7 днів	
		4.2 Наявність загальнодоступної інформації щодо процедур і вимог для ліцензування та підключення	100	Оцінка від 0 до 5 балів 1: доступно <20% необхідної інформації ²³⁵ 2: доступно <40% 3: доступно <60% 4: доступно <80% 5: доступно <100%	
		Загальний бал	52,75		
5	Виконання конкурентних правил	Функціонування АМКУ у відповідності до регламентів ЄС у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції	51	Оцінка від 0 до 100 балів 0: АМКУ є нефункціональним 1-100: з огляду на впровадження і виконання конкурентного законодавства (з урахуванням позицій у рейтингу Глобальної конкурентоспроможності в категорії "Ефективність антимонопольної політики" ²³⁶ , конкретних кейсів та судової	1

²³⁵ Частка опублікованих онлайн процедур отримання дозволів/ліцензування від загальної кількості

²³⁶ <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>

Бенчмарки

				практики у справах АМКУ, даних розслідувань АМКУ)	
6	Приведена у відповідність система надання державної допомоги ²³⁷	Функціонування електронного реєстру механізмів державної допомоги на ринках енергетики (і суміжних)	54	Оцінка від 0 до 100 балів 0: реєстр не створено 1-26: прийнятий головний закон 27-50: прийнято всі НПА (всього 12 НПА) 51-100: реєстр створений, оцінка залежно від повноти інформації, частоти оновлень, актуальності	1
			Сукупний бал: 40²³⁸		

²³⁷ Див. [опубліковані](#) проекти постанов КМУ та [зареєстровані](#) Мін'юстом постанови КМУ, а також [звіт](#) про результати Пілотного проекту з контролю державної допомоги в енергетичній сфері.

²³⁸ Середнє арифметичне, без урахування індикаторів без початкових даних (N/A), без присвоєння окремим індикаторам більшої питомої ваги.